

BURST

GENTSESTRAAT

ARCHEOLOGIE NOTA

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE

BURST GENTSESTRAAT

ARCHEOLOGIE NOTA – 2021G336

CATELINE CLEMENT, ERIK VERBEKE, BART CHERRETTÉ & RUBEN PEDE

DOSSIERSAMENSTELLING

Cateline Clement, Erik Verbeke, Ruben Pedé en Bart Cherretté

PROJECT

Burst Gentsestraat – Archeologienota (bureauonderzoek)

Projectcode: 2021G336

Projectnaam: 21-BUR-GS

SOLVA Archeologierapport nr. 221

OPDRACHTHOUDER

SOLVA

Projectteam: Archeologie

Gentsesteenweg 1B

9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM

Tel: 053/64 65 20

info@so-lva.be

BEWAARPLAATS ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA archeologisch depot

p/a Industrielaan 25b

9320 EREMBODEGEM

Tel: 053/64 65 36

archeologie@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2021/12.857/21

Kaft: Uittreksel van de kaart van Ferraris (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied.

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1	SAMENVATTING.....	6
1.1	PLANMATIGE CONTEXT	6
1.2	WETTELIJK KADER.....	6
1.3	VRAAGSTELLING.....	6
1.4	ONDERZOEKSMETHODE.....	6
1.5	RESULTATEN	6
2	VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK.....	8
2.1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	8
2.1.1	AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA	11
2.1.2	BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKEN	12
2.1.3	DE ONDERZOEKSOPDRACHT	19
2.1.4	WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK.....	19
2.2	ASSESMENTRAPPORT	21
2.2.1	METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA	21
2.2.2	CONSERVATIE-ASSESSMENT	21
2.2.3	DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING	21
2.2.4	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER	32
2.2.5	HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER	42
2.2.6	EEN DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED	43
2.2.7	DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED	44
3	BIBLIOGRAFIE.....	46
3.1	LITERATUUR.....	46
3.2	WEBSITES.....	46

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied.....	8
Figuur 2. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied (detail).....	9
Figuur 3. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied (detail).....	9
Figuur 4. Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.....	10
Figuur 5. Situering van het projectgebied op het Grootchalig Resolutie Bestand, met aanduiding van de zones voor dewelke reeds bekrachtigde nota's en archeologienota's gelden.....	11
Figuur 6. Typedwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).....	15
Figuur 7. Typedwarsprofiel Gentsestraat Buurtweg 11 en Sint-Pietersstraat (bron: Arcadis).....	15
Figuur 8. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).....	16
Figuur 9. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).....	17
Figuur 10. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).....	17
Figuur 11. Lengteprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).....	18
Figuur 12. Locatie van het projectgebied op de bodemkaart.....	22
Figuur 13. Situering van het projectgebied op het Gewestplan.....	22
Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische profieltypekaart.....	25
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart.....	26
Figuur 16. Situering van het projectgebied op het Digitaal Terrein Model, met aanduiding van de waterwegen.....	27
Figuur 17. Situering van het projectgebied op het Digitaal Terrein Model, met aanduiding van de waterwegen en het hoogteprofiel.....	27
Figuur 18. Hoogteprofiel ter hoogte van het projectgebied.....	28
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.....	28
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de bodemkaart.....	29
Figuur 21. Situering van het projectgebied op de bodemassociatiekaart.....	29
Figuur 22. Situering van het projectgebied op de bodemgebruikskaart.....	30
Figuur 23. Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart.....	30
Figuur 24. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 2020.....	31
Figuur 25. Situering van het projectgebied op de Villaretkaart.....	33
Figuur 26. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.....	34
Figuur 27. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen.....	35
Figuur 28. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen (detail).....	36
Figuur 29. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen (detail).....	36
Figuur 30. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.....	37
Figuur 31. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (detail).....	38
Figuur 32. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (detail).....	38
Figuur 33. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.....	39
Figuur 34. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp (detail).....	40
Figuur 35. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp (detail).....	40
Figuur 36. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 1971.....	41
Figuur 37. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit de periode 1979-1990.....	41
Figuur 38. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 2020.....	42
Figuur 39. CAI geprojecteerd op het Gootchalig Resolutie Bestand, met aanduiding van het projectgebied.....	43

LIJST VAN FOTO'S

Foto 1. Zicht op de Gentsestraat op de grens tussen gemeentes Burst en Zonnegem (bron: Google).....	12
Foto 2. Zicht op de Gentsestraat richting het dorpscentrum van Burst (bron: Google).....	13
Foto 3. Zicht op het kruispunt van de Gentsestraat met de Heerbaan (bron: Google).....	13
Foto 4. Zicht op het kruispunt van de Gentsestraat met de Sint-Pietersstraat (bron: Google).....	14
Foto 5. Zicht op de Gentsesteenweg, grondgebied Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem) (bron: Google).....	14

LIJST VAN BIJLAGES

NUMMER BIJLAGE	ONDERWERP	AANMAAKSCHAAL	AANMAAKDATUM	BRONVERMELDING
BIJLAGE 1	Bestaande toestand van het projectgebied	1/500	13/07/2021	Studiebureau Arcadis
BIJLAGE 2	Ontworpen toestand van het projectgebied	1/500	13/07/2021	Studiebureau Arcadis
BIJLAGE 3	Dwarsprofielen van het projectgebied	1/100	13/07/2021	Studiebureau Arcadis

1 SAMENVATTING

1.1 PLANMATIGE CONTEXT

De gemeentes Erpe-Mere en Sint-Lievens-Houtem wensen verscheidene straten heraan te leggen en van een gescheiden rioleringsstelsel te voorzien, meer bepaald in de Gentsestraat, de Sint-Pietersstraat, de Heerbaan, de Akkerstaat en het Biekenshof. De werken situeren zich voornamelijk op het grondgebied van de gemeente Erpe-Mere. Ter hoogte van de Gentsestraat zijn de werken ten dele gesitueerd in gemeente Sint-Lievens-Houtem.

1.2 WETTELIJK KADER

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning voor verkavelen van gronden voor wegenis- en rioleringswerken**. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

1.3 VRAAGSTELLING

Het projectgebied bevindt zich **buiten, maar nabij een historische kern**. Het projectgebied wordt gekenmerkt door een lage densiteit aan historische bebouwing, hoewel een aantal historische componenten aanwezig zijn (historische dorpskern). De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken. Dit bureauonderzoek gaat na of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

Het doel is informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Er wordt nagegaan of verder archeologisch (voor)onderzoek nodig is op basis van de huidige gegevens.

1.4 ONDERZOEKSMETHODE

Het uitgevoerde vooronderzoek omvatte een **bureauonderzoek**. Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeoreferencieerd kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.5 RESULTATEN

De gemeentes Erpe-Mere en Sint-Lievens-Houtem wensen wegenis- en rioleringswerken uit te voeren ter hoogte van de Gentsestraat, de Sint-Pietersstraat, de Heerbaan, de Akkerstaat en het Biekenshof. De werken situeren zich voornamelijk op het grondgebied van de gemeente Erpe-Mere. Ter hoogte van de

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

Gentsestraat zijn de werken ten dele gesitueerd in de gemeente Sint-Lievens-Houtem. Een gedeelte van het projectgebied overlapt met het projectgebied dat voorwerp was van **Archeologienota** met projectcode **2016L27** meer bepaald de Gentsestraat ter hoogte van Burst Dorp, de Sint-Pietersstraat ten oosten van de Gentsestraat en het kruispunt van de Gentsestraat met de Akkerstraat en de Heerbaan. Wat dit gedeelte van het projectgebied betreft, behelst de voorliggende archeologienota enkel een bevestiging van voorgaand advies tot **geen verder onderzoek**.

Landschappelijk gezien ligt het projectgebied op de oostelijke uitloper van een oost-west georiënteerde heuvelrug en tussen twee beekvalleien. De bodems binnen het projectgebied zijn bijgevolg, enerzijds hoger gelegen drogere leemgronden, en anderzijds lager gelegen nattere leemgronden. Ter hoogte van de dorpskern van Burst valt het projectgebied binnen een bebouwde zone. Het hoogteverschil binnen het projectgebied impliceert een kans op erosie op de hoger gelegen delen en colluvium op de lager gelegen delen. We veronderstellen dat de kans op de verstoring van de natuurlijke bodemopbouw reëel is.

De **historische kaarten** tonen aan dat het projectgebied bestaat uit historische wegtracés, die minstens teruggaan tot de 18de eeuw. De Gentsestraat vormde steeds de verbinding tussen de twee historische dorpskernen, Burst en Zonnegem. De Heerbaan, de Akkerstraat en de Sint-Pieterstraat takken aan op de Gentsestraat en behielden hun oorspronkelijk postmiddeleeuws verloop. Als dusdanig ligt het projectgebied aan de rand van, maar grotendeels buiten de historische kern van Burst, dewelke minstens teruggaat tot de 12de eeuw. In het noorden zijn de omliggende percelen vooral gebruikt geweest als akker- en weiland, in het zuiden is bebouwing aanwezig ter hoogte van de Akkerstraat, de Sint-Pietersstraat en de Gentsestraat nabij de dorpskern van Burst. In de ruimere omgeving zijn sporen uit de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen zijn vastgesteld. Er zijn echter geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische sites binnen het projectgebied. Eventueel aan te treffen sporen, zouden in onze opinie enkel de voorlopers van de huidige wegenis zijn.

Heden zijn binnen het projectgebied de wegen volledig verhard. Ondergronds bevindt zich aan weerszijden een gemengde riolering, evenals andere nutsleidingen (gas, water, elektriciteit, telefonie, internet). In het uiterste noordwesten van het projectgebied functioneren open langsgrachten als RWA-leiding. De geplande werken omvatten enerzijds de heraanleg van de wegenis en anderzijds de ontdubbeling van de riolering, met de herprofilering van de bestaande grachten. Wat de heraanleg van de wegenis betreft, zullen de werken slechts een geringe impact hebben op de eventuele archeologische resten in de ondergrond. De nieuwe wegenis zal immers grotendeels een reeds bestaande rijweg vervangen. De werken die gepaard gaan met de aanleg van de nieuwe rioleringen en de herprofilering van de bestaande grachten anderzijds, impliceren wel een aanzienlijke ingreep in de bodem. De lineaire aard van de werken, in naar alle waarschijnlijkheid reeds sterk geroerde zones, laat echter geen ruimtelijke inzicht toe bij eventueel aanwezige archeologische sporen.

Het bureauonderzoek toont ons inziens aan dat de potentiële kenniswinst klein is en dat verder onderzoek niet wenselijk is.

2 VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

Projectcode: 2021G336

Sitecode: 21-BUR-GS

Wettelijk depotnummer: D/2021/12.857/21

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Burst (deelgemeente Erpe-Mere), Gentsestraat-Sint-Pietersstraat-Heerbaan-Akkerstraat

Bounding box:

punt 1: x= 117105.08815926118/y= 178200.65301328042

punt 2: x= 118954.20816114728/ y= 179365.2430144683

Kadastrale gegevens: zie Figuur 1, Figuur 2, Figuur 3

Burst (Erpe-Mere), afdeling 4, sectie A, 81B, 77B, 79C en openbare weg

Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem), afdeling 5, sectie A, 144B, 124C, 123A, 122R, 122B, 111E, 112C, 112B, 121C, 121D, 120C, 120D, 119B, 118D en openbare weg

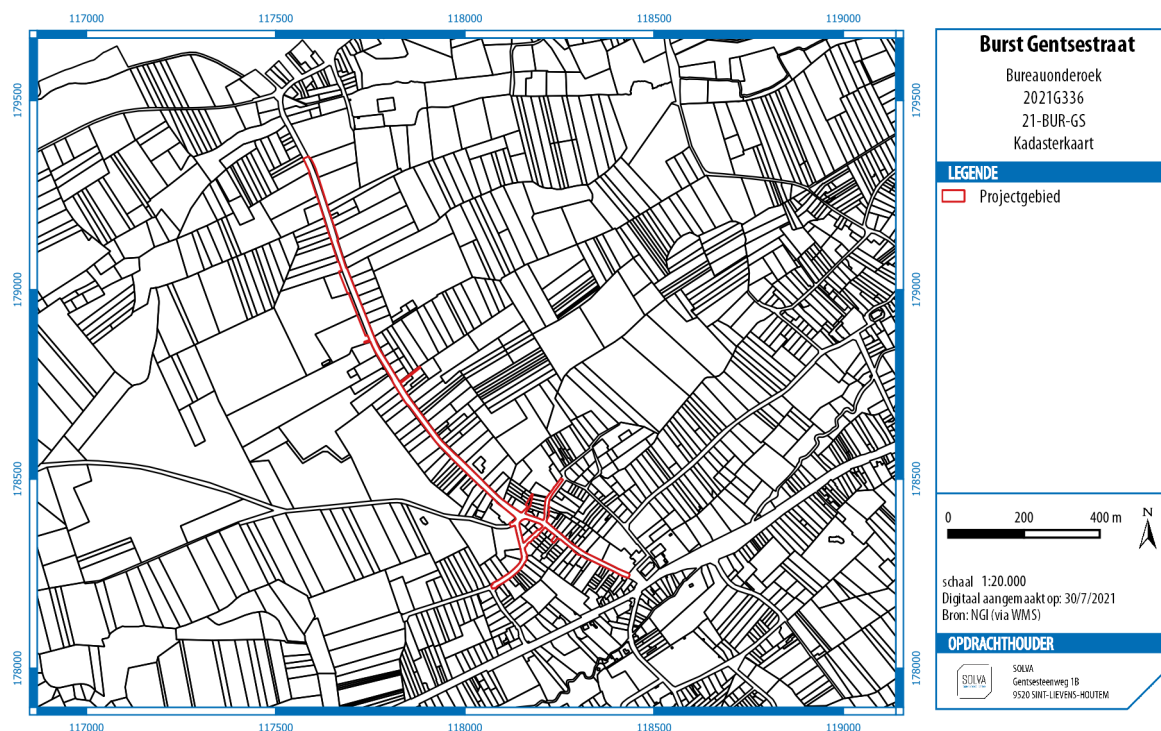
Topografische kaart: zie Figuur 4

Betrokken actoren en specialisten:

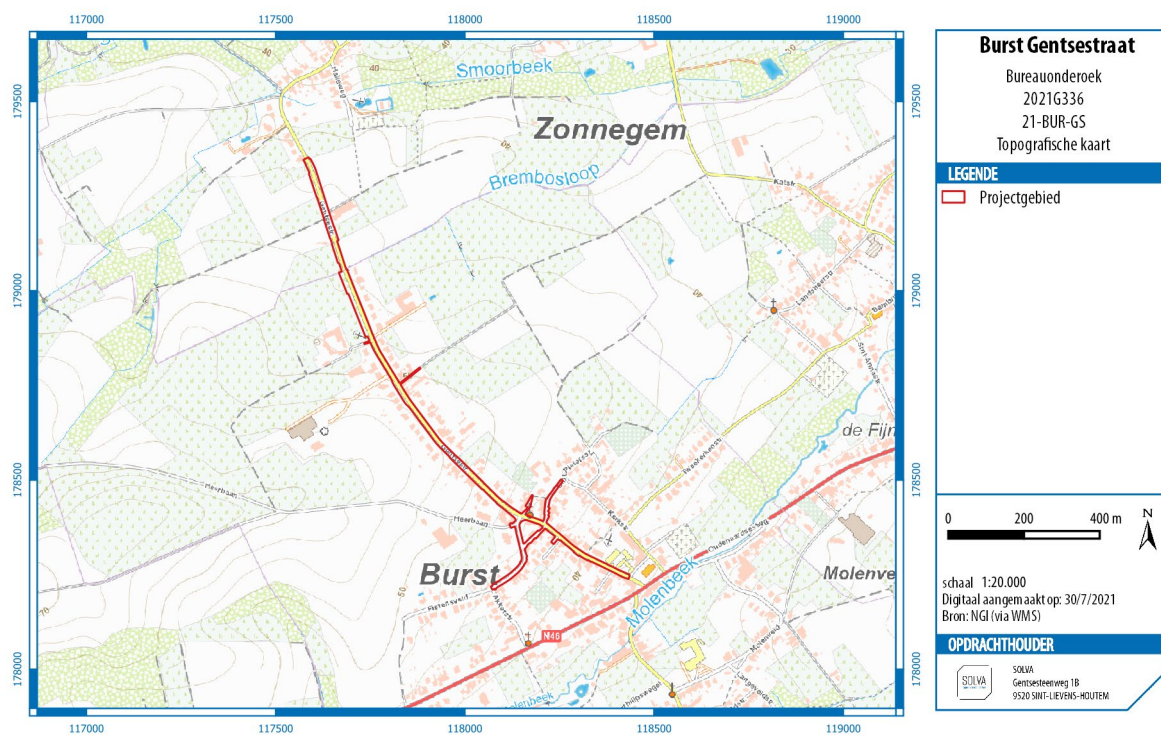
- Erkend archeoloog: Ruben Pede
- Tekst: Cateline Clement
- Kaartmateriaal: Erik Verbeke
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

Niet van toepassing

Figuur 1. Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het onderzoeksgebied.

Figuur 4. Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.

2.1.1 AANLEIDING VOOR DE OPMAAK VAN DE ARCHEOLOGIENOTA

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **omgevingsvergunning** voor **stedenbouwkundige handelingen** voor het uitvoeren van **wegenis- en rioleringswerken**. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.²

Voor een deel van de geplande werken is in opdracht van de gemeente Erpe-Mere reeds een **archeologienota met de projectcode 2016L27** opgemaakt in 2016 (Figuur 5). De geplande werken omvatten toen wegenis- en rioleringswerken in de dorpskern van Burst en omliggende straten. Op basis van de bureaustudie is een **onderscheid gemaakt tussen het dorpscentrum, met groot wetenschappelijk kennispotentieel, en de aanpalende wegen, met laag archeologisch potentieel**. Het overlappende gedeelte tussen beide projectgebieden betreft echter enkel wegtracé, voor dewelke géén vervolgonderzoek is geadviseerd. Dit advies is gevolgd door het Agentschap. Voor dit gedeelte van het voorliggende projectgebied behelst voorliggende archeologienota bijgevolg enkel een actualisatie.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op het Grootchalig Resolutie Bestand, met aanduiding van de zones voor dewelke reeds bekrachtigde nota's en archeologienota's gelden.

² Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0 van 1 april 2019.

2.1.2 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANEDE WERKEN

Het projectgebied omvat:

- De **Gentsestraat**, gaande van huisnummer 102 in het noorden tot huisnummer 3 in het zuiden, aan het kruispunt met de Oudenaardsesteenweg.
- Buurtweg nr. 11 aan de Gentsestraat
- De **Akkerstraat**, van het kruispunt met Fierensveld tot het kruispunt met de Heerbaan
- De **Heerbaan**, tussen de Akkerstraat en de Gentsestraat
- **Sint-Pietersstraat**, van het kruispunt met de Akkerstraat tot de T-splitsing aan huisnummer 14

2.1.2.1 DE BESTAANDE TOESTAND

Zie bijlages 1 t.e.m. 6 voor de grondplannen van de bestaande toestand.

Wegenis

Heden is het wegdek van de wegen binnen het projectgebied in slechte staat. De Gentsestraat, tot aan het kruispunt met de Heerbaan, bestaat uit een centraal wegdek van betonplaten, met aan weerszijden parkeerstroken uit kasseien en fietsstroken uit betonplaten (Foto 1) . Vanaf de Heerbaan, tot aan het dorpsplein, bestaat de Gentsestraat uit een wegdek van betonplaten, met aan weerszijden een fietspad en voetpad (Foto 2).

De Akkerstraat, de Heerbaan en de Sint-Pietersstraat hebben enkel een asfalt wegdek met aan weerszijden een voetpad (Foto 3, Foto 4).

De huidige verharding van de weg, parkeerstroken en fietspad kent een fundering, waarvan de diepte niet gekend is. We nemen aan dat de huidige diepte van de wegenis plus fundering ongeveer 50 tot 60 cm bedraagt.

Foto 1. Zicht op de Gentsestraat op de grens tussen gemeentes Burst en Zonnegem (bron: Google).

Foto 2. Zicht op de Gentsestraat richting het dorpscentrum van Burst (bron: Google).

Foto 3. Zicht op het kruispunt van de Gentsestraat met de Heerbaan (bron: Google).

Foto 4. Zicht op het kruispunt van de Gentsestraat met de Sint-Pietersstraat (bron: Google).

Riolering en nutsleidingen

Heden is in de Gentsestraat onder het wegdek geen DWA-leiding aanwezig. De nutsleidingen bevinden zich aan weerszijden van de straat, tussen het wegdek en de perceelsgrenzen, of onder het voetpad: gas, hoogspanning, laagspanning, telefoon, internet en water.

In de Heerbaan, tussen de Gentsestraat en de Akkerstraat, en in de Sint-Pietersstraat, tussen de Gentsestraat en de Akkerstraat, bevindt de DWA-leiding zich wel onder het wegdek. In het noorden van het projectgebied, tot aan huisnummer 160 van de Gentsestraat, is de weg geflankeerd door afwateringsgrachten (Foto 5).

Foto 5. Zicht op de Gentsesteenweg, grondgebied Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem) (bron: Google).

Zie bijlages 7 t.e.m. 18 voor grondplannen en profielen van de ontworpen toestand.

De geplande werken (opp. 30.798 m²) bevinden zich steeds **binnen het gabarit van de reeds bestaande verharding**, meer bepaald de rijweg + eventuele verharde berm en/of fiets- en voetpad. De opbouw van het centrale wegdek bestaat uit een onderfundering, steenslagfundering, onderlaag en toplaag, en heeft een diepte van **56 cm** (Figuur 6). Enkel in de Buurtweg 11 en de Sint-Pietersstraat kent de geplande weg een andere, iets minder diepe opbouw van **53 cm** (Figuur 7).

Technical cross-section drawing of a road profile. The drawing shows a central 6.00m wide 'rijweg' (driving lane) with a 'geïntegreerde rijweg' (integrated driving lane) on either side. The total width of the road is 15.4m. The profile includes a 'voetpad' (footpath) of 1.54m, a 'fietspad' (bicycle path) of 1.75m, and a 'kantstrook' (shoulder) of 0.200m. The road surface is composed of several layers: a top layer of bitumen (type AB-4C, 4cm thick), a base layer of bitumen (type APO-A, 6cm thick), a stone layer (type I-A, 11cm thick), a stone layer (type I-A, 15cm thick), and a bottom layer of concrete (type II, 20cm thick). The road is bordered by a 'bestaande rooilijn' (existing curb line) on both sides. The drawing also shows a 'geprefabriceerde trottoirband type ID2' (prefabricated curb band type ID2) and a 'betonstraatstenen kleur grijs (220x220x80mm)' (concrete street stones, grey color, 220x220x80mm) on the right side. The road is bordered by a 'bestaande rooilijn' (existing curb line) on both sides. The drawing also shows a 'geprefabriceerde trottoirband type ID2' (prefabricated curb band type ID2) and a 'betonstraatstenen kleur grijs (220x220x80mm)' (concrete street stones, grey color, 220x220x80mm) on the right side.

1.54 voetpad

1.75 fietspad

0.200 kantstrook

6.00 rijweg

0.300 kantstrook

1.75 fietspad

1.54 voetpad

bestaande rooilijn

bestaande rooilijn

geprefabriceerde trottoirband type ID2
Schaal beton, dikte 15cm

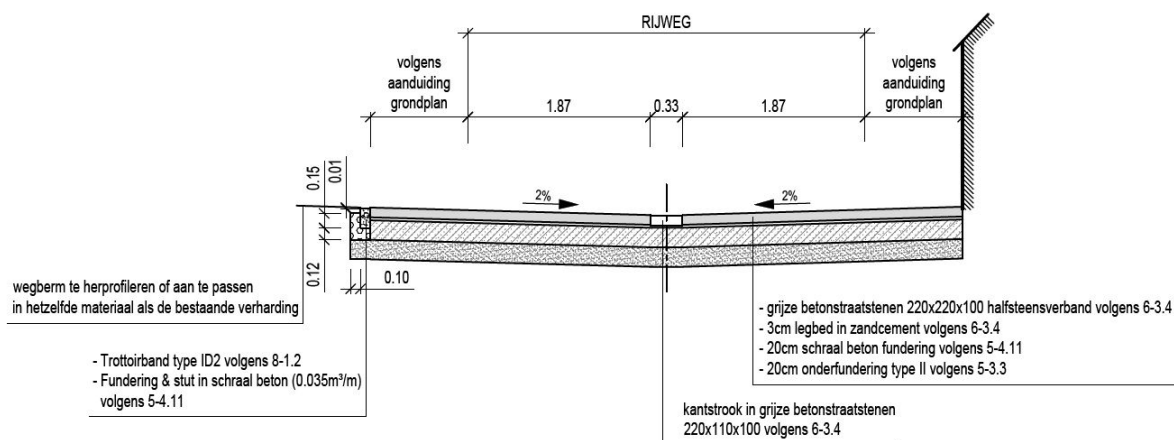
betonstraatstenen kleur grijs (220x220x80mm)
bed van zandcement, E-nom=3cm
fundering in schaal beton, dikte 15cm

rode ongewapend cementbetonverharding, dikte 18cm
steenslagfundering type I-A, dikte 20 cm

toplaag bit. verharding type AB-4C, dikte 4cm
onderlaag bit. verharding type APO-A, dikte 6cm
steenslagfundering type I-A, dikte 11 cm
steenslagfundering type I-A, dikte 15 cm
onderfundering type II, dikte 20cm

kantstrook type IIE1 + trottoirband type IE van ter plaatse gestort beton (50x27cm)

TYPEDWARSPROFIEL ERPE-MERE
(PROFIEL 57-68)

SOLVA | BUREAUONDERZOEK – BURST GENTSESTRAAT – 2021G336

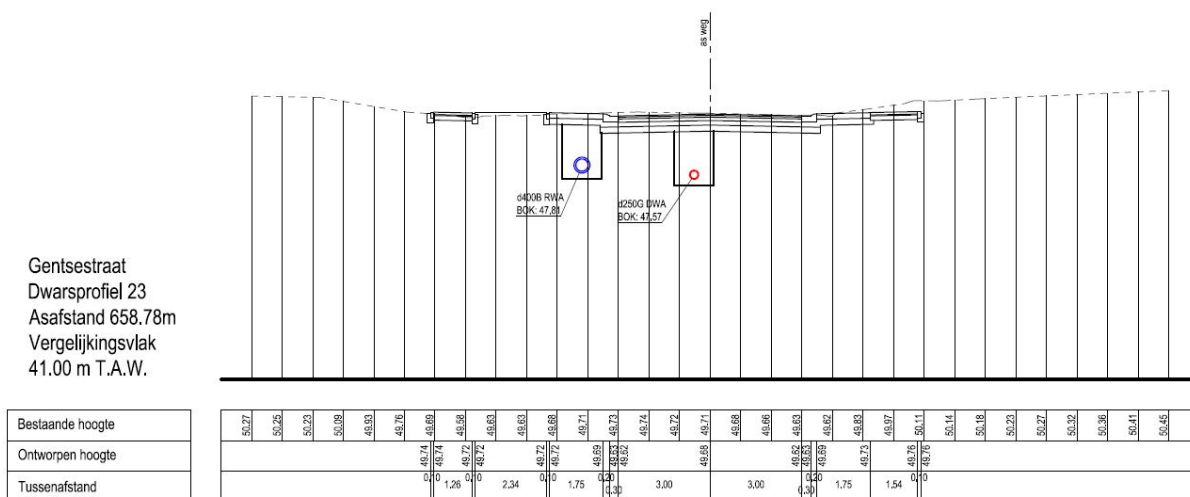
Riolering

De geplande **DWA- en RWA-leiding** sluiten in het noorden van het projectgebied aan op een reeds gescheiden rioleringsstelsel. De nieuwe leidingen zijn gemiddeld **250 mm (DWA) en 400 tot 700 mm (RWA) in diameter** en liggen, afhankelijk van de lokale topografie, **ca. 1,5 tot 2,6 m onder het bestaande maaiveld**. Voor het merendeel van het projectgebied zijn beide leidingen naast elkaar onder het wegdek gelegen (Figuur 8). De afstand tussen beide leidingen varieert. Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze geplaatst worden in **één werksleuf** met een diepte van ca. 1,65 tot maximaal 2,6 m en een breedte van 3,8 tot 4,8 m.

De RWA-leiding is op bepaalde plaatsen vervangen door een **open gracht** langs het wegdek. Deze open grachten zijn een **herprofilering** van reeds bestaande grachten aan één of beide zijden van de Gentsestraat, meer bepaald van het uiterste noorden van het projectgebied tot voor de Gentsestraat huisnummer 160. Deze grachten zijn **1 m diep en 2,4 m breed bovenaan en 0,4 tot 0,5 m breed onderaan** (Figuur 9). Vanaf de Gentsestraat huisnummer 160 tot en met huisnummer 140 wordt, over een lengte van 180 m, een **nieuwe gracht** uitgegraven aan de westelijk zijde van de weg. Over een lengte van 55 m, ter hoogte van huisnummers 160 tot 154, is deze gracht **1 m diep en 8 m breed bovenaan en 5 m breed onderaan** (Figuur 10); tussen huisnummers 154 en 140 is deze gracht **1 m diep en 5 m breed bovenaan en 2 m breed onderaan**.

Waar de Brembosloop de Gentsestraat kruist, wordt deze ondergronds gebracht middels een RWA-leiding.

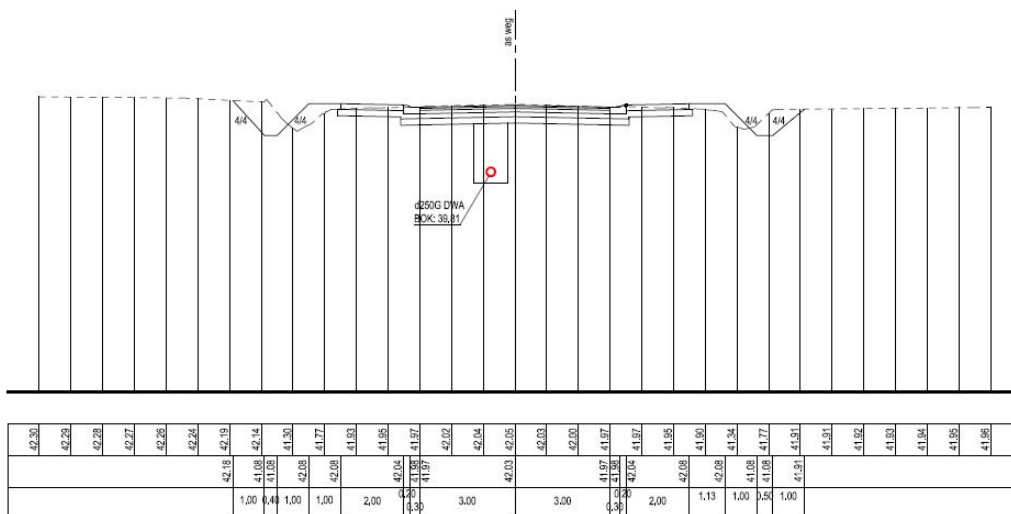
Samenvattend kan gesteld worden dat de belangrijkste bodemingrepen worden veroorzaakt door de aanleg van nieuwe DWA- en RWA-leidingen die onder het wegdek zal worden aangelegd. De oude wegkoffer en sommige bestaande rioleringen zullen daarom worden opgebroken. De bestaande grachten die langs de rijweg liggen, worden behouden en geherprofileerd. In een beperkte zone wordt ook een nieuwe langsgracht gegraven in onbebouwde grond. De nieuwe wegkoffer blijft binnen het bestaande gabarit en meet 56 cm in opbouw.

Figuur 8. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).

Gentsestraat
Dwarsprofiel 3
Asafstand 81.00m
Vergelijkingsvlak
33.00 m T.A.W.

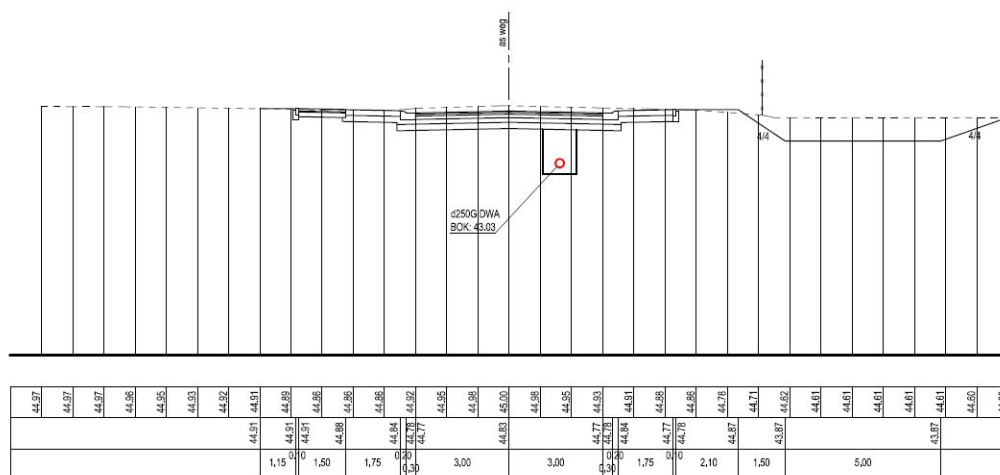
Bestaande hoogte
Ontworpen hoogte
Tussenafstand

Figuur 9. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).

Gentsestraat
Dwarsprofiel 13
Asafstand 356.01m
Vergelijkingsvlak
37.00 m T.A.W.

Bestaande hoogte
Ontworpen hoogte
Tussenafstand

Figuur 10. Dwarsprofiel Gentsestraat (bron: Arcadis).

[illegible]

2.1.3 DE ONDERZOEKSOPDRACHT

2.1.3.1 VRAAGSTELLING

Het bureauonderzoek ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de wegenis- en rioleringswerken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.1.3.2 DE RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

2.1.4 WERKWIJZE EN STRATEGIE VAN HET VOORONDERZOEK

2.1.4.1 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODEN EN -TECHNIEKEN

STRATEGIE

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage dichtheid aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

METHODEN EN TECHNIEKEN

Met het oog op een gemotiveerd advies is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbare georeferentie kaartenmateriaal geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch verwachtingspatroon. Anderzijds is de impact van de werken op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

2.1.4.2 ORGANISATIE VAN HET BUREAUONDERZOEK

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door de assistent archeoloog Cateline Clement. Opmaak van de figuren en de georeferentie geschiedde door Erik Verbeke. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Cateline Clement, Ruben Pede en Bart Cherretté.

2.1.4.3 ASPECTEN WAARVOOR HET ADVIES VAN SPECIALISTEN WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.4 ASPECTEN WAARVOOR ALGEMENE WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING WERD INGEROEPEN

Niet van toepassing.

2.1.4.5 MOTIVERING VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner

(www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** is vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader is de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **ontwerpplannen** zijn door Arcadis en de Gemeente Erpe-Mere ter beschikking gesteld.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

2.2 ASSESSMENTRAPPORT

2.2.1 METHODEN, TECHNIEKEN EN CRITERIA

Het assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2.2 CONSERVATIE-ASSESSMENT

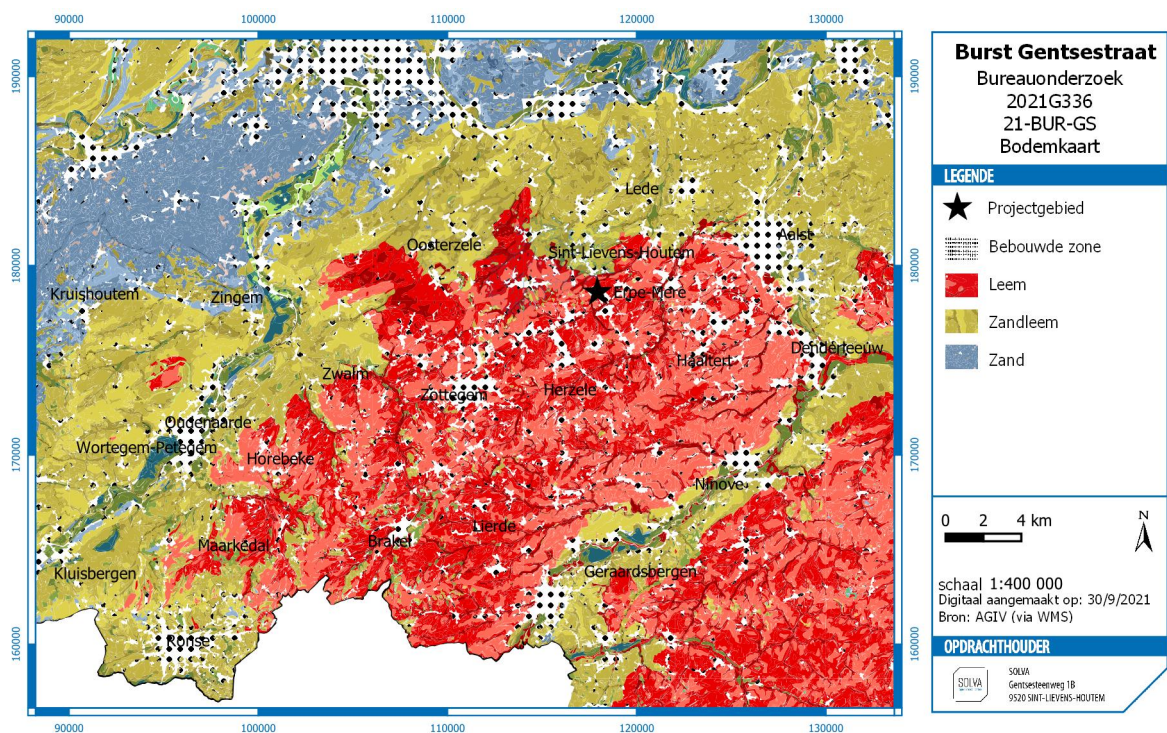
Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door **SOLVA** digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de **SOLVA**-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.2.3 DE LANDSCHAPPELIJKE LIGGING VAN HET ONDERZOEKSGBIED EN ZIJN OMGEVING

2.2.3.1 ALGEMENE LANDSCHAPPELIJKE EN GEOGRAFISCHE SITUERING

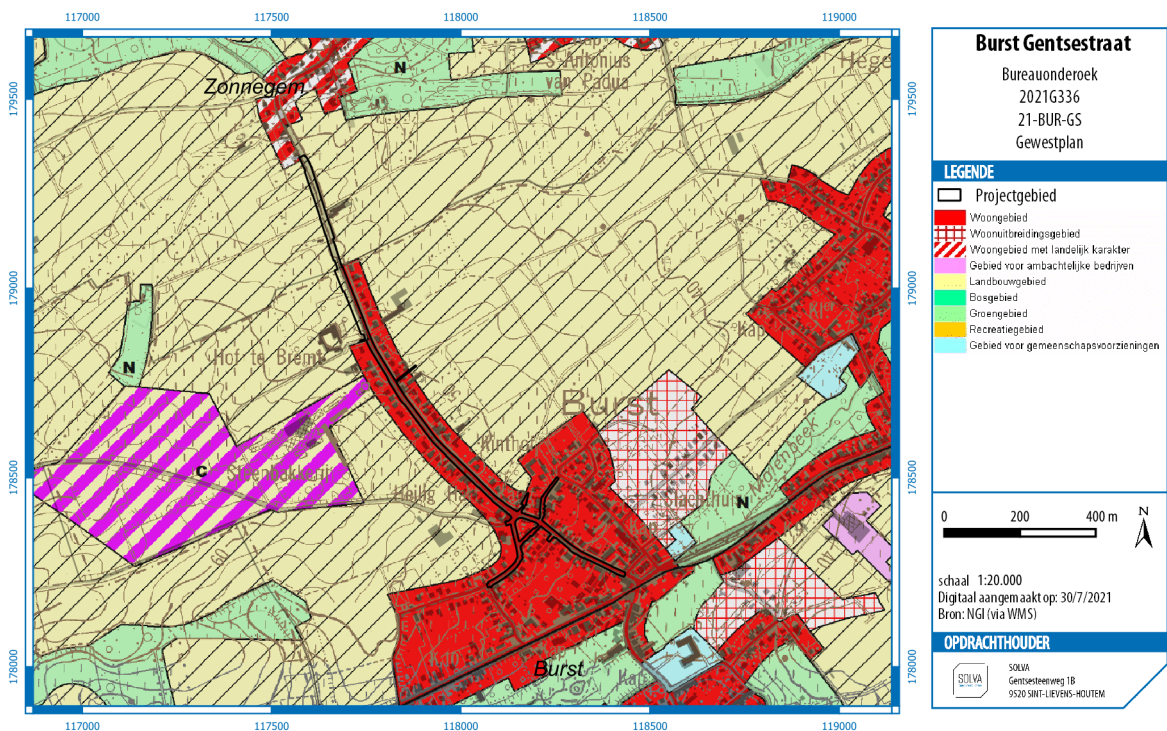
Burst bevindt zich in het oosten van de provincie Oost-Vlaanderen (Figuur 12). Het is een deelgemeente van Erpe-Mere en ligt in het zuidwestelijke deel van het grondgebied van Erpe-Mere. Het dorp strekt zich ten noorden en ten zuiden van de Oudenaardsesteenweg (N46) uit.

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van de Oudenaardsesteenweg (N46). Het merendeel van het projectgebied ligt in Burst, deelgemeente van Erpe-Mere. In het noorden strekt het projectgebied tot in Zonnegem, deelgemeente van Sint-Lievens-Houtem. In het zuiden grenst het projectgebied aan de kerkomgeving van Burst. De **kerkomgeving zelf maakt géén deel uitmaakt van deze archeologienota**, maar is reeds opgenomen in een voorgaande archeologienota **2016L27**, zo ook een deel van de Gentsestraat (Figuur 5).

Figuur 12. Locatie van het projectgebied op de bodemkaart.

Het projectgebied is, volgens het Gewestplan, grotendeels gelegen in woongebied en deels in landbouwgebied (Figuur 13).

Figuur 13. Situering van het projectgebied op het Gewestplan.

ALGEMENE GEOLOGISCHE EN GEOMORFOLOGISCHE SCHETS VAN DE REGIO³

Het projectgebied ligt in de ‘**ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone**’, en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**.⁴ Dit district bestaat uit een geaccidenteerd Tertiair heuvellandschap waarop voornamelijk lemige eolische gronden werden afgezet. Het district bevindt zich in het zuiden van Vlaanderen.

Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuveld (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het Tertiair en tijdens het Pleistoceen veroorzaakte het huidig golvend tot sterk golvend reliëf. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de lösspakketten tijdens de laatste ijstijd.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met o.a. de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oost-west en noord-zuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d’Hoppe, 157,5m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvelds dat zich uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kapelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De bodemseries worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80 cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het Tertiair kleilig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

³ We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept ‘ecodistrict’ worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant et al. 2002.

⁴ Sevenant et al. 2002, 158-163.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakke van de Dender.

De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellingronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het Tertiair substraat dagzomen.

Geologie

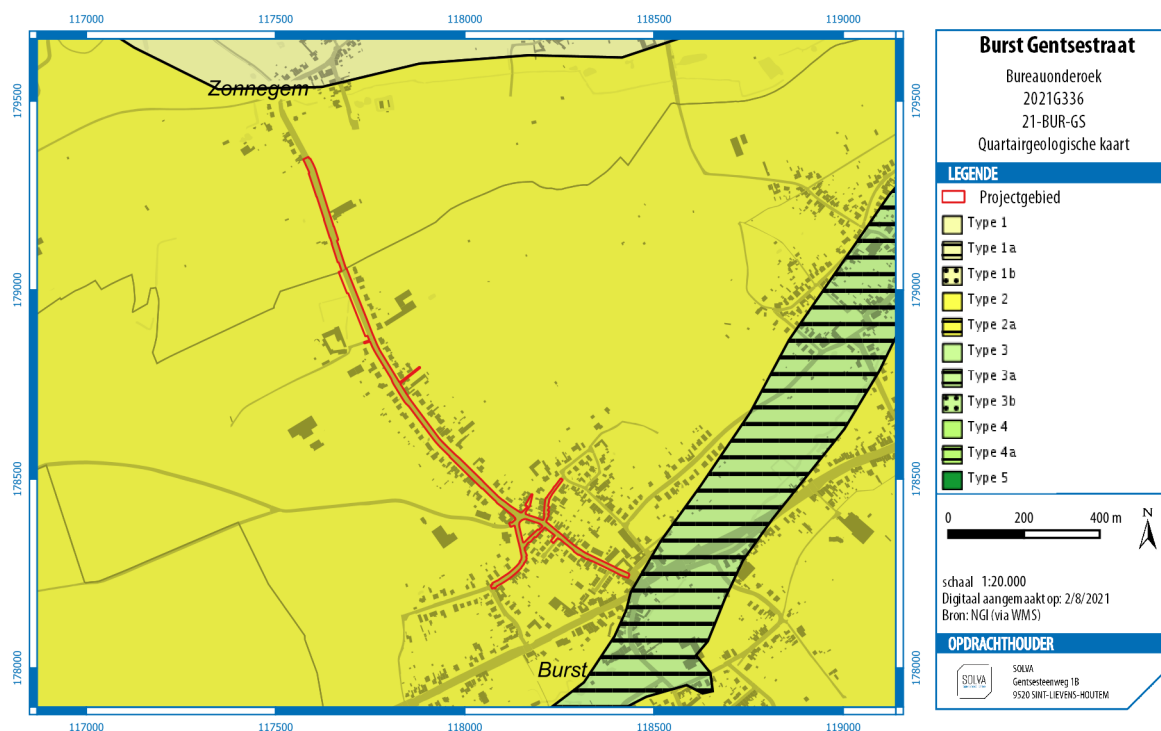
Tijdens het Tertiair werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het Pleistoceen (Quartair) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiair reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relictten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen).

Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het Weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de lössmantel zeer dik. De Tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

Gedurende het Holoceen had eerst een riviererosie van het Pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de leperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en weinig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

HET PROJECTGEBIED

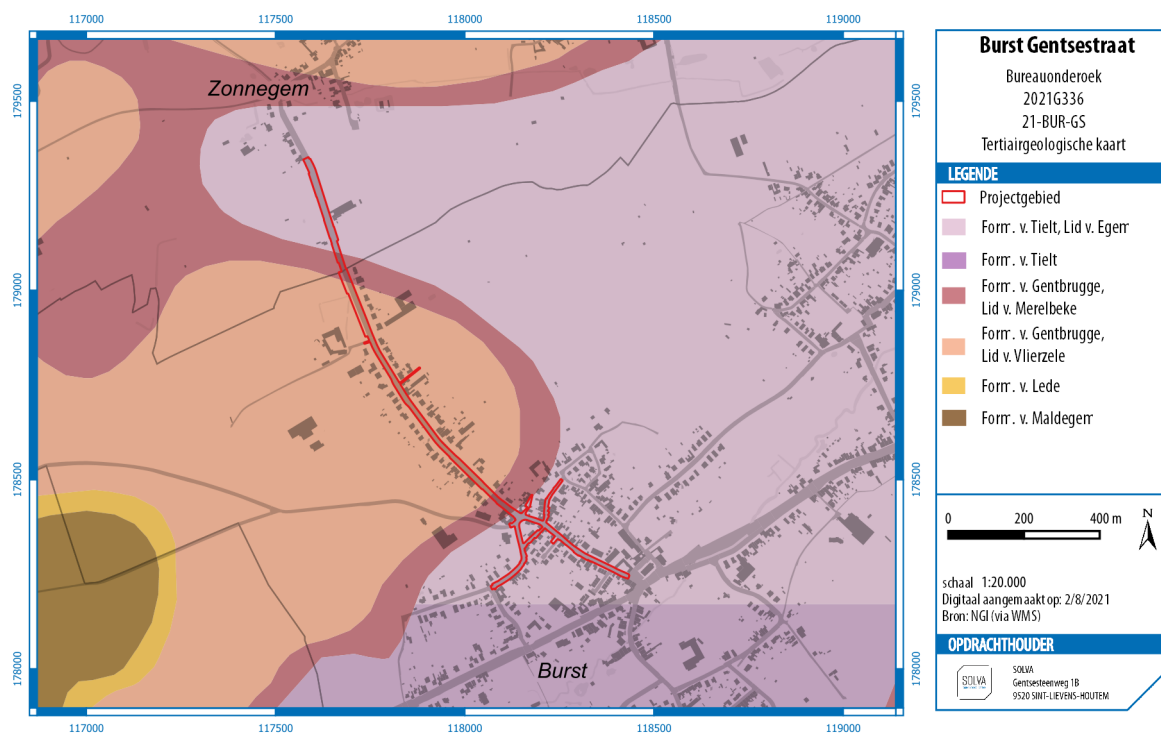
De **Quartairgeologische profieltypekaart** karakteriseert het projectgebied als geen holocene en/of tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de pleistocene sequentie (type 2) (Figuur 14).

Figuur 14. Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische profieltypekaart.

Op de **Tertiairgeologische profieltypekaart** is te zien dat het projectgebied centraal gelegen is op de Formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele, hetgeen zichtbaar is groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend, met plaatselijk dunne zandsteenbankjes, glauconiet- en glimmerhoudend (Figuur 15)

Zowel naar het noorden als naar het zuiden, valt het projectgebied vervolgens samen met Formatie van Gentbrugge, Lid van Merelbeke, en met de Formatie van Tielt, Lid van Egem. Eerstgenoemde is zichtbaar als blauwgrijze tot donkergrijze klei met dunne zandlensjes, organisch materiaal en pyrietachtige concreties; laatstgenoemde is grijsgroen zeer fijn zand, met kleilagen, zandsteenbanken en glauconiet- en glimmerhoudend.

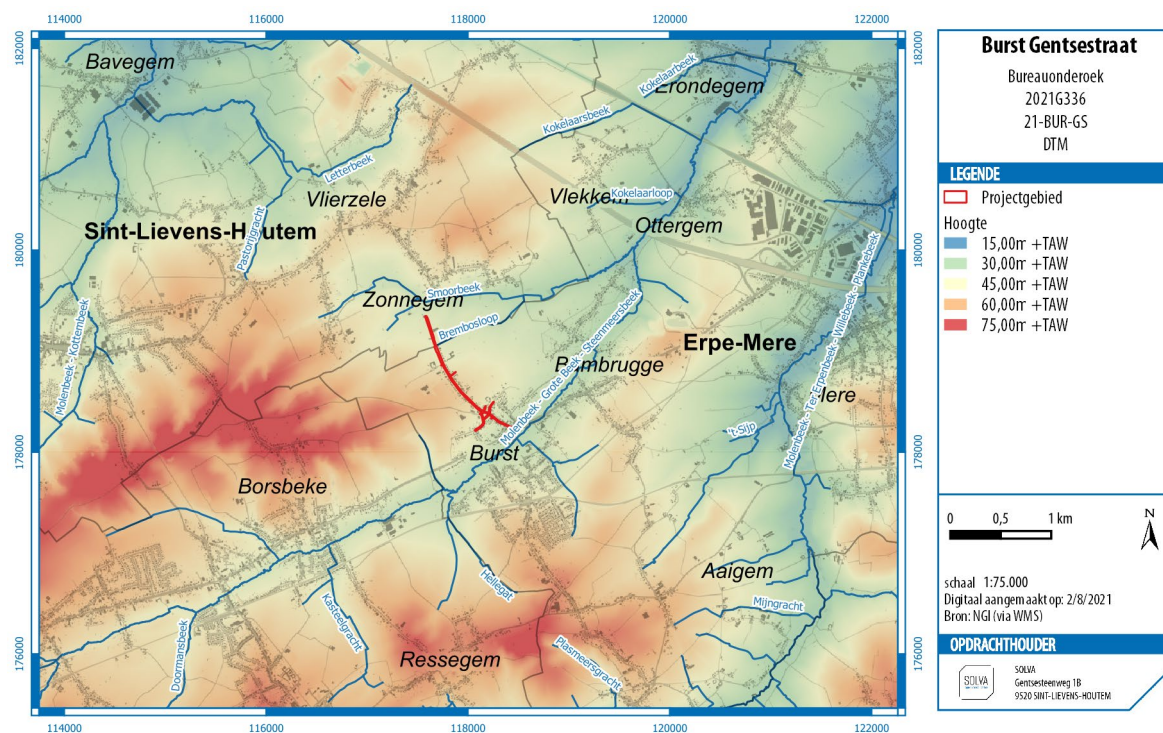
Figuur 15. Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart.

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

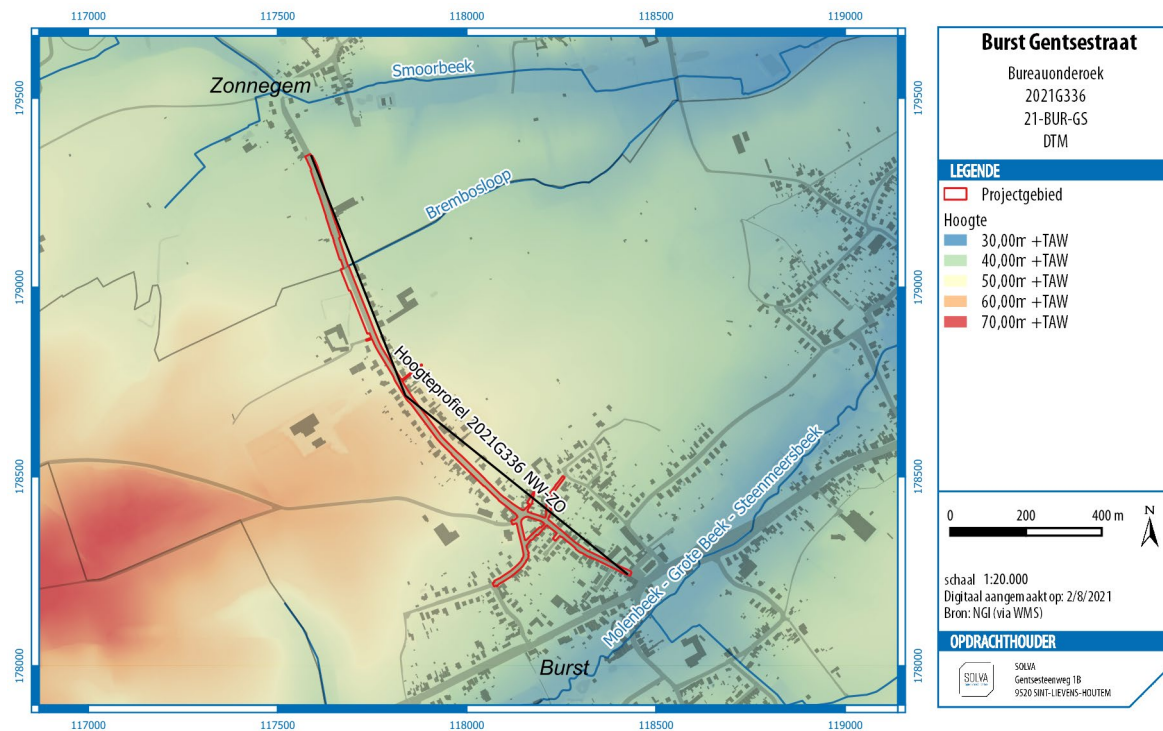
2.2.3.3 FYSISICH-GEOGRAFISCHE SITUERING

De deelgemeentes Burst (Erpe-Mere) en Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem) liggen beiden lager in het landschap en zijn gekenmerkt door de aanwezigheid van een beek; respectievelijk de Molenbeek-Grote Beek-Steenmeersbeek en de Smoorbeek. In het noorden wordt het projectgebied doorkruist door een beek, de Brembosloop. Het projectgebied is gelegen tussen beide gemeentes, langsheen oostelijke uitloper van een oost-west georiënteerde heuvelrug. Het **Digitaal Terrein Model** illustreert dit goed (Figuur 16).

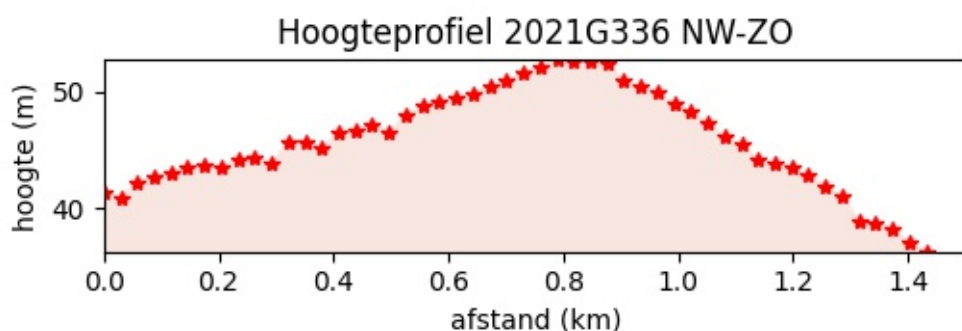
Op het gedetailleerd **hoogtemodel** is duidelijk te zien hoe het projectgebied zich centraal op het hoogste punt bevindt en vandaaruit, in noordwestelijke en zuidoostelijke richting, afdaalt naar de vermelde beken (Figuur 17). Dit blijkt eveneens uit het **hoogteprofiel**: het projectgebied is **sterk hellend**, met een hoogste punt ca. 52,7 m TAW, afhellend naar ca. 41,5 m TAW in het noordwesten en ca. 36 m TAW in het zuidoosten (Figuur 18).

Figuur 16. Situering van het projectgebied op het Digitaal Terrein Model, met aanduiding van de waterwegen.

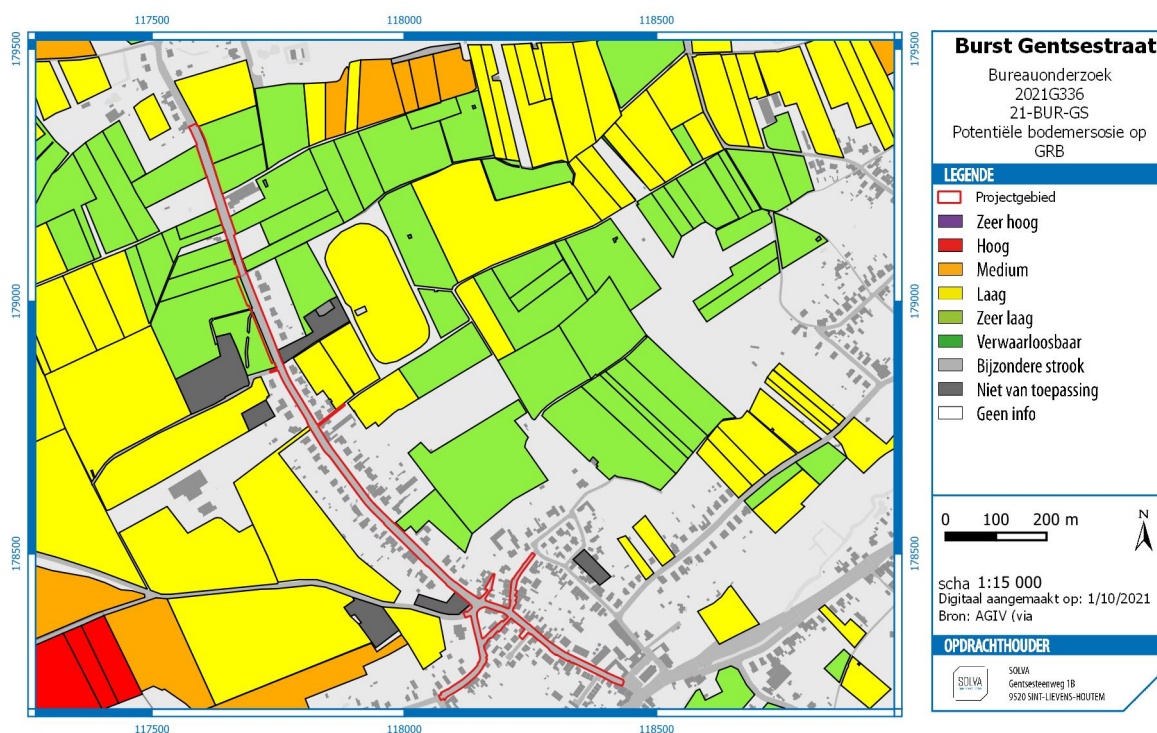

Figuur 17. Situering van het projectgebied op het Digitaal Terrein Model, met aanduiding van de waterwegen en het hoogteprofiel.

Figuur 18. Hoogteprofiel ter hoogte van het projectgebied.

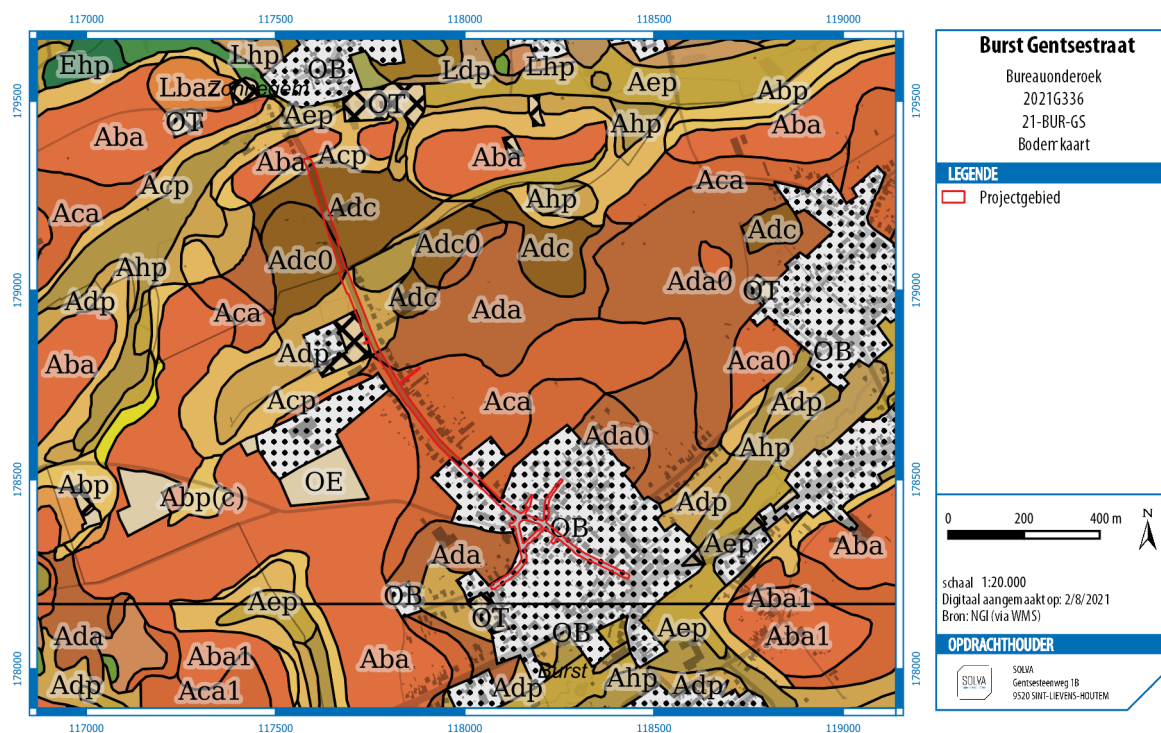
De **potentiële bodemerosiekaart** geeft voor het projectgebied zelf geen informatie (Figuur 19). De aanpalende percelen zijn gekarteerd als laag tot zeer laag.

Figuur 19. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

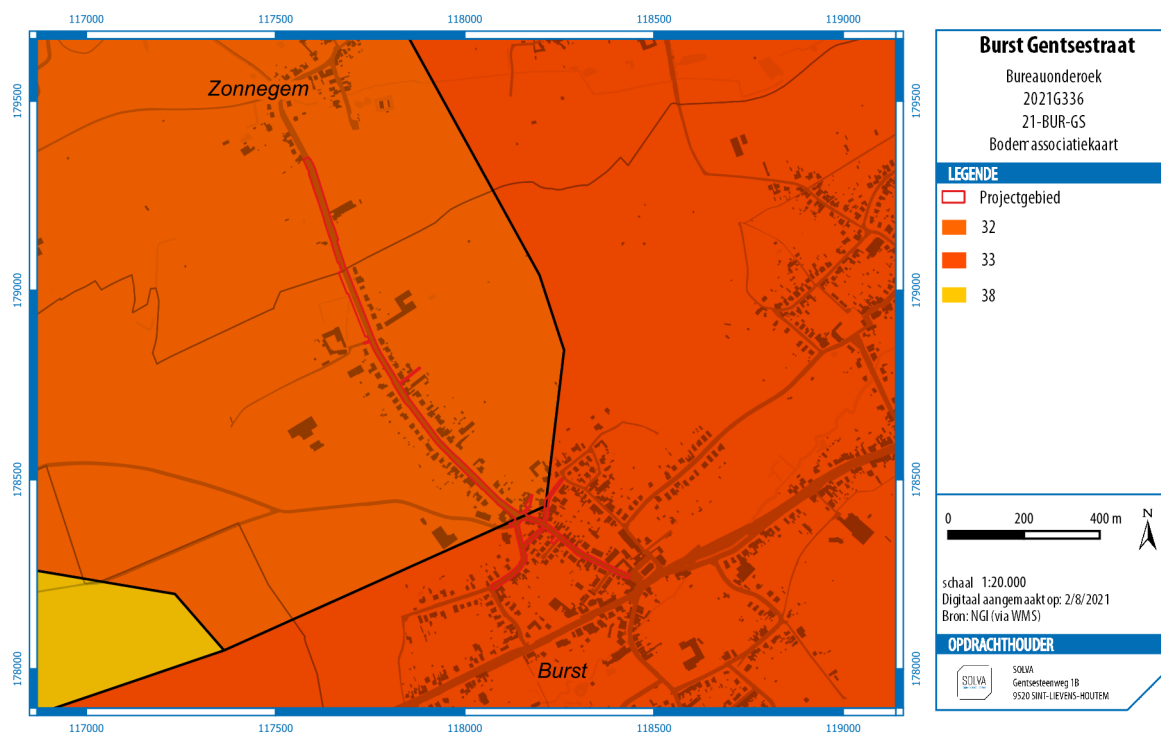
De **bodemkaart** geeft aan dat de gronden in het zuidoosten van het projectgebied gekarteerd zijn als bebouwde zones. Naar het noordwesten toe snijdt het projectgebied opeenvolgend, volgende bodems aan (Figuur 20):

- Aca: Matig droge leembodem met textuur B horizont
- Ada: Matig natte leembodem met textuur B horizont
- Adp: Matig natte leembodem zonder profiel
- OT: Sterk vergraven gronden, en dit specifiek t.h.v. Hof te Brecht
- Adc0: Matig natte leembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont
- Adc: Matig natte leembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont
- Acp: Matig droge leembodem zonder profiel
- Aba: Droge leembodem met textuur B horizont

Figuur 20. Situering van het projectgebied op de bodemkaart.

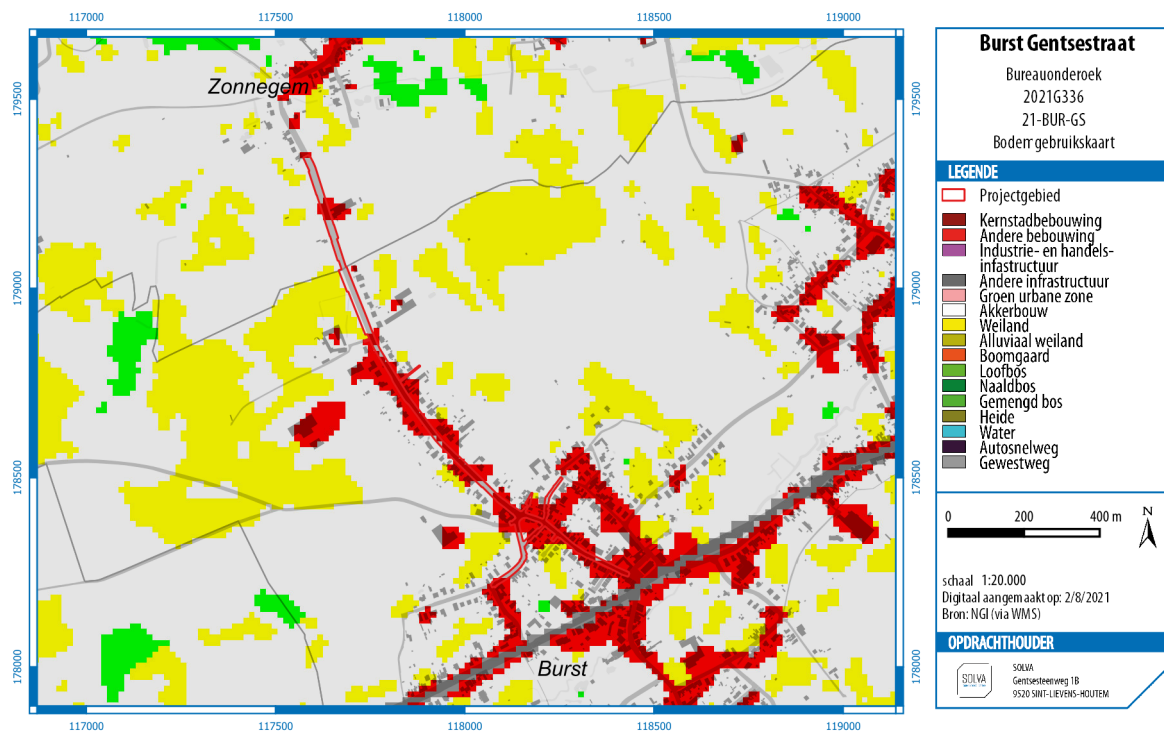
Op de **bodemassociatiekaart** valt het projectgebied samen met associatie 33 in het zuidoosten en associatie 32 in het noordwesten (Figuur 21), of leemgronden met textuur B horizont, matig droge associatie

Figuur 21. Situering van het projectgebied op de bodemassociatiekaart.

2.2.3.4 GRONDGEBRUIK

Volgens de **bodemgebruikskaart** situeert het projectgebied zich voornamelijk ter hoogte bebouwing en gewestweg (Figuur 22).

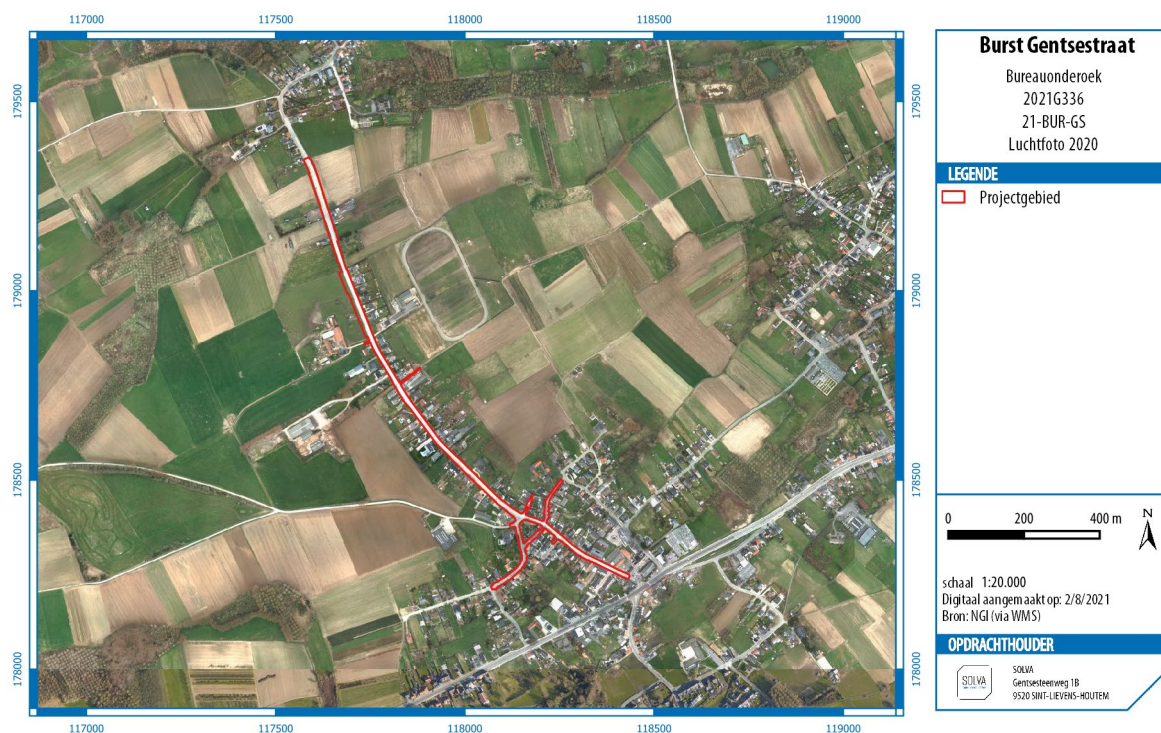
Figuur 22. Situering van het projectgebied op de bodemgebruikskaart.

Ook de **bodembedekkingskaart** toont dat het projectgebied quasi volledig samenvalt met autowegen (Figuur 23)

Figuur 23. Situering van het projectgebied op de bodembetekingskaart.

Een **recente luchtfoto** uit 2020 toont duidelijk dat het projectgebied quasi volledig uit gewestwegen bestaat, met aan weerszijden voornamelijk bebouwing en in mindere mate velden (Figuur 24).

Figuur 24. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 2020.

Een gedetailleerde beschrijving van de bestaande toestand van het projectgebied wordt beschreven onder 2.1.2.1.

2.2.4 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN HISTORISCH KADER

2.2.4.1 HISTORISCH KADER

2.2.4.1.1 ALGEMENE GESCHIEDENIS VAN DE DEELGEMEENTE

De vroegste vermelding van Burst dateert uit het midden van de 11de eeuw. In de daaropvolgende decennia is het dorp als Borst, Bost en Bust in enkele documenten genoemd.⁵

2.2.4.1.2 GESCHIEDENIS VAN HET PROJECTGEBIED (OPTIONEEL)

Het projectgebied omvat heden gewestwegen, i.e. **ingerichte straten**. Deze straten gaan terug op **historische tracés** (cf. 2.2.4.3), waarbij de Gentsestraat een verbindingsas vormt tussen twee historische dorpskernen, Burst en Zonnegem.

2.2.4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Langs de Gentsestraat treffen we de **Hoeve Hof ten Brempt** aan.⁶ Deze voorheen omwalde hoeve is voor het eerst vermeld in de geschreven bronnen in 1570 als eigendom van de abdij van Drongen. Heden bestaat de hoeve uit bakstenen gebouwen van diverse volumes onder pannen zadeldaken, gegroepeerd rondom een gekasseide binnenkoer.

In de Gentsestraat, ter hoogte van de Heerbaan, staat de **Heilig Hartkapel**.⁷ Deze achthoekige kapel dateert uit de eerste helft van de 20ste eeuw.

⁵ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Burst_\(plaats\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Burst_(plaats))

⁶ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8285> (geraadpleegd op 27/09/2021).

⁷ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8284> (geraadpleegd op 27/09/2021).

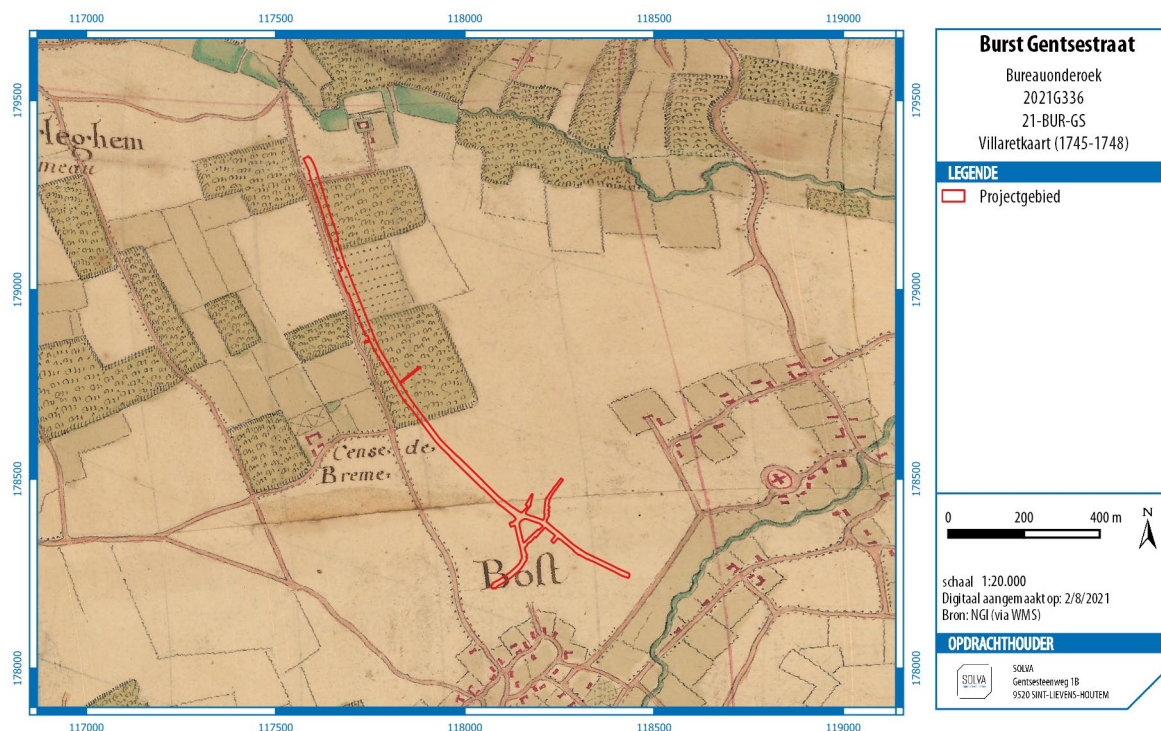
2.2.4.3 HISTORISCH-CARTOGRAFISCHE DOCUMENTEN

2.2.4.3.1 VILLARETKAART (1745 – 1748)

Op de Villaretkaart is het traject van de belangrijkste wegen van het projectgebied reeds goed te herkennen (Figuur 25). De meeste afwijkingen zijn te verklaren door onnauwkeurigheden van de Villaretkaart die problemen geven bij het georefereren van deze kaart. De dorpskern Burst is duidelijk te herkennen in het zuiden, evenals een site met walgracht in het noorden.

De omgeving is gekenmerkt door akkerland, grasland en bos. De beken, Molenbeek - Grote Beek - Steenmeersbeek en de Smoorbeek, zijn afgebeeld zonder toponiem. De Brembosloop is echter niet aanwezig.

Ten westen van het projectgebied merken we het toponiem “Cense de Brene” op. Dit verwijst naar een omwalde hoeve, voor het eerst vermeld in de bronnen in 1570.⁸

Figuur 25. Situering van het projectgebied op de Villaretkaart.

⁸ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8285> (geraadpleegd op 27/09/2021).

2.2.4.3.2 JOZEF JOHAN FRANS FERRARIS – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK (1771-1778)

De kaart van Ferraris toont grotendeels hetzelfde beeld als de Villaretkaart (Figuur 26). Het noordwestelijke deel van het projectgebied is nu meer omgeven door bos, centraal zijn akkers aangeduid en in het zuidoosten tekent de dorpskern van Burst zich af. De afgebeelde wegen kennen reeds grotendeels een verloop dat overeenstemt met het huidige tracés. Afwezig is nog het verlengde van de Sint-Pietersstraat dat aansluit op de Akkerstraat. Op deze locatie is een vijver getekend.

De dorpskern van Burst is meer gedetailleerd getekend op de kaart van Ferraris, zo ook de bewoning ter hoogte van de huidige Sint-Pietersstraat en Akkerstraat.

Ten westen van het projectgebied is de gesloten hoeve nog steeds zichtbaar, evenals de site met walgracht ten noordoosten van het projectgebied.

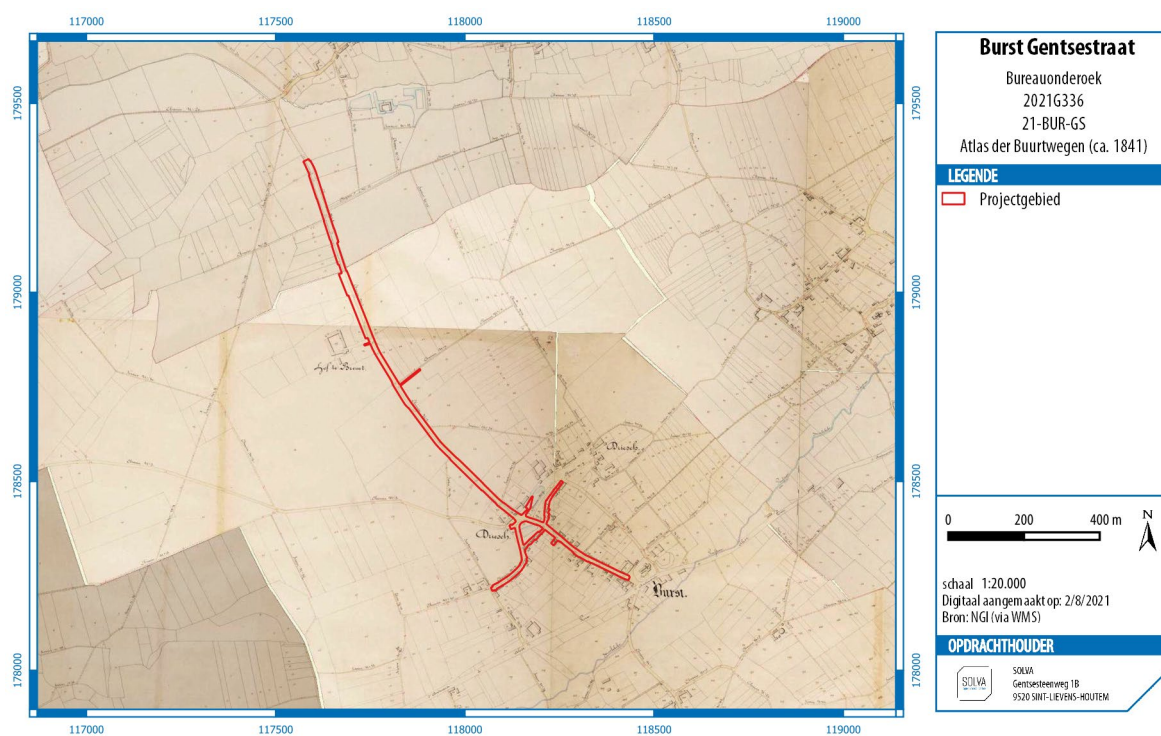
Figuur 26. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

2.2.4.3.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

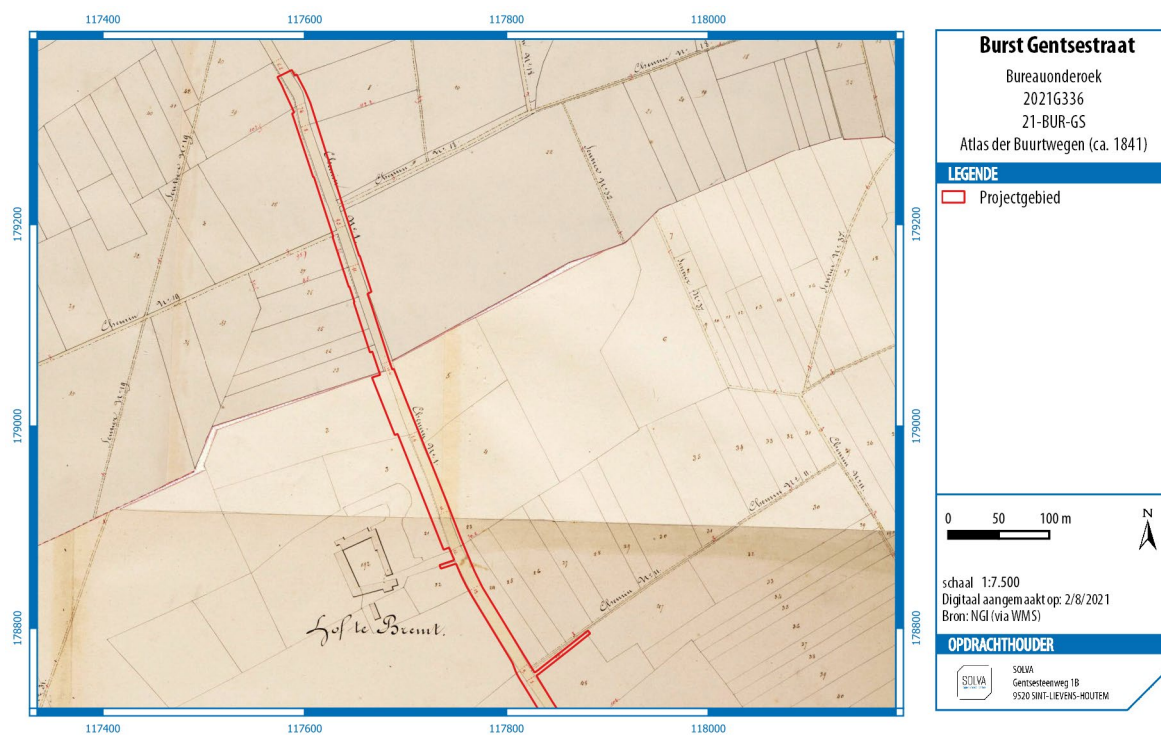
Op de Atlas der Buurtwegen is voor het eerst percelering te zien (Figuur 27). Het verloop van de wegen blijft dezelfde, met nu de verbinding van de Sint-Pieterstraat naar de Akkerstraat. Op deze locatie valt de afbeelding van twee vijvers op. Eveneens merken we het toponiem “Driesch” op (Figuur 29). Beiden element kunnen wijzen op een natte zone op deze locatie.

De graad en locatie van bebouwing blijft grosso modo dezelfde als op de kaart van Ferraris.

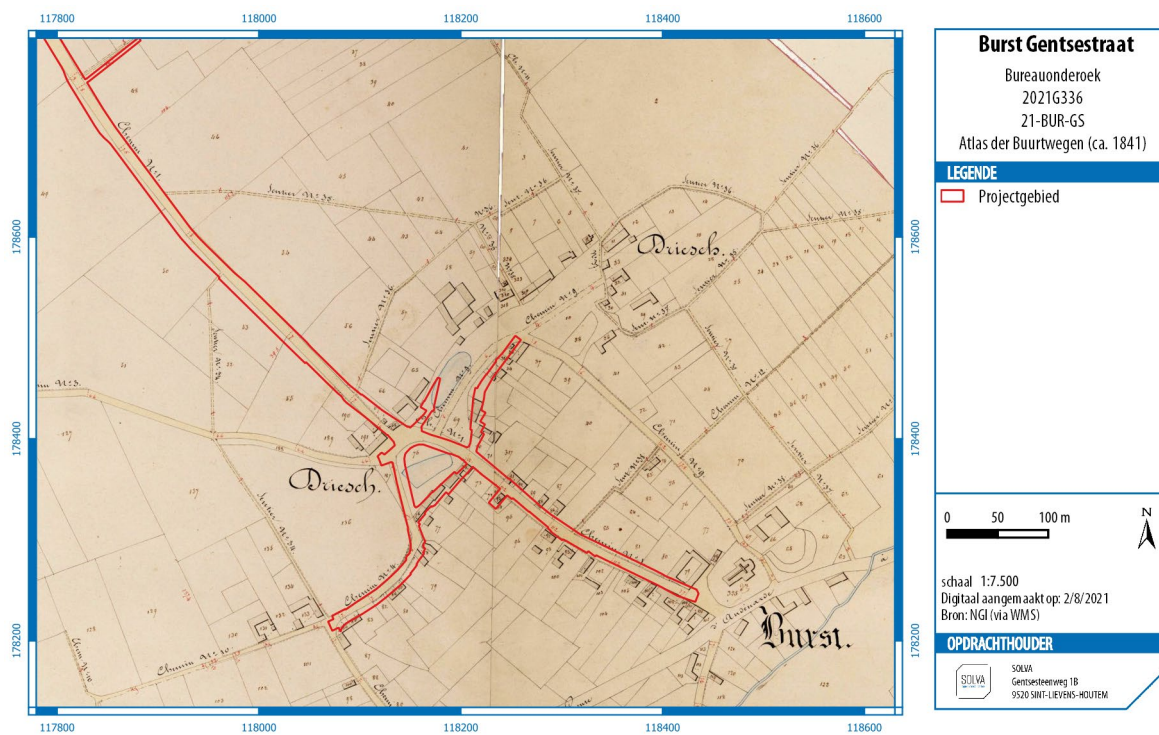
Ten westen van het projectgebied stellen we opnieuw de geïsoleerde bewoning vast, deze keer met het toponiem ‘Hof te Brent’ (Figuur 28).

Figuur 27. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen.

Figuur 28. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen (detail).

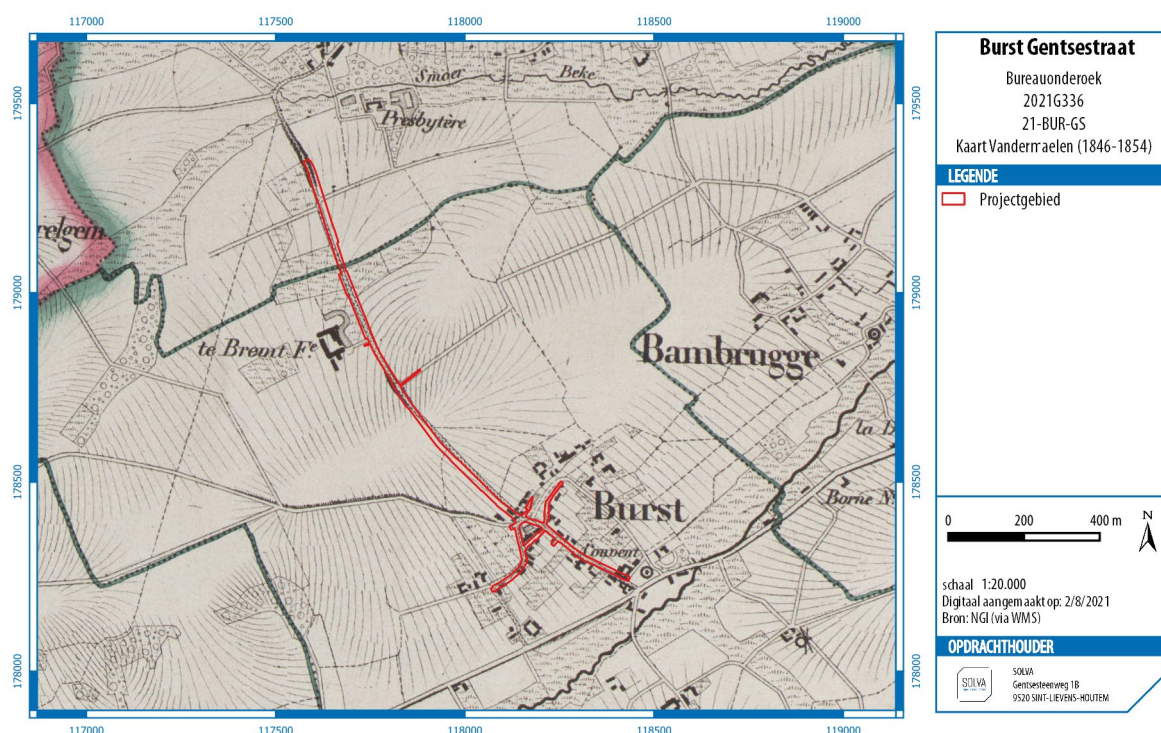

Figuur 29. Situering van het projectgebied op de Atlas Der Buurtwegen (detail).

Op de kaart van Vandermaelen is geen percelering weergegeven, maar wel het landgebruik (Figuur 30). De omgeving rond het projectgebied is grotendeels ingericht als akker- of weiland.

De Smoorbeek in het noorden is benoemd als “Smoer Beke, de site met walgracht langs de beek, als “Presbytere”. Ook het gebouw ten westen van het projectgebied blijft aanwezig, nu benoemt als “te Brent Fe.” en met toevoeging van een vijver (Figuur 31). In de dorpskern van Burst verschijnt het toponiem “Couvent” (Figuur 32). Dit verwijst naar een voormalig klooster, heden een rusthuis in Burstdorp.⁹

De afgebeelde situatie sluit sterk aan bij deze op de Atlas der Buurtwegen. De wegtracés behouden hun verloop, de vijvers blijven afgebeeld en de bebouwing concentreert zich nog steeds rond de dorpskern van Burst (Figuur 32).

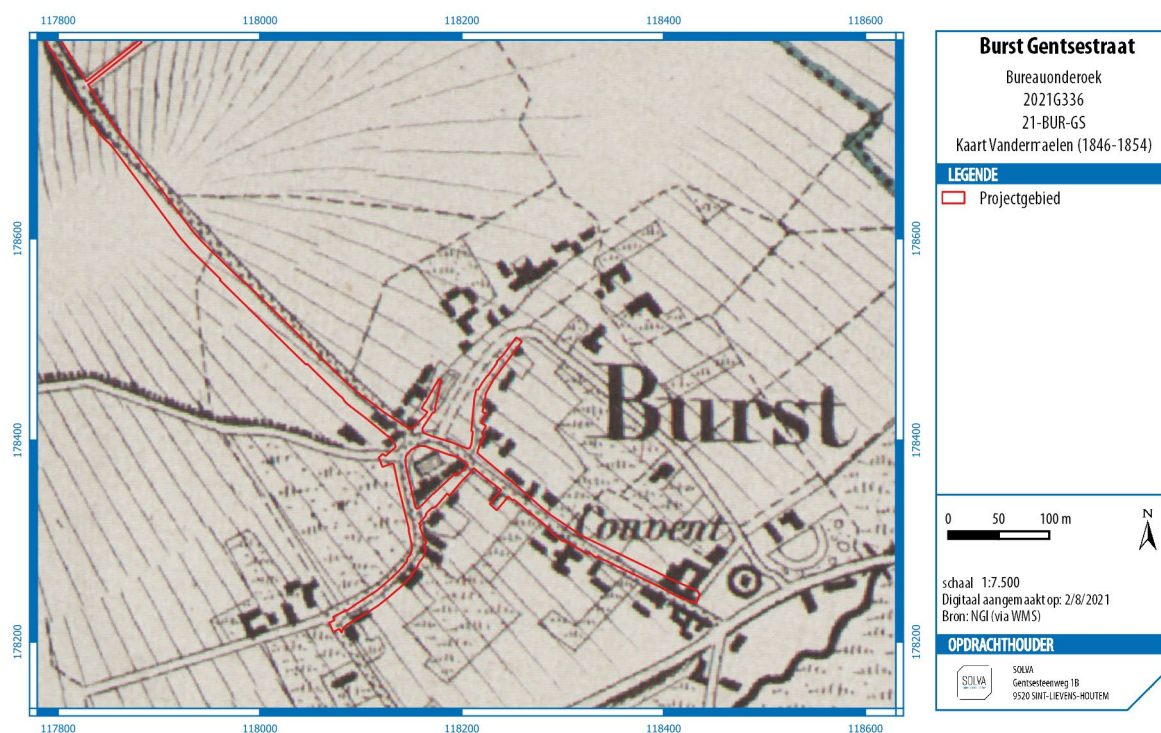

Figuur 30. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

⁹ Mondelinge mededeling van de Heemkundige Kring.

Figuur 31. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (detail).

Figuur 32. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (detail).

2.2.4.3.5 PHILIPPE CHRÉTIEN POPP - ATLAS CADASTRAL PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE (1842-1879)

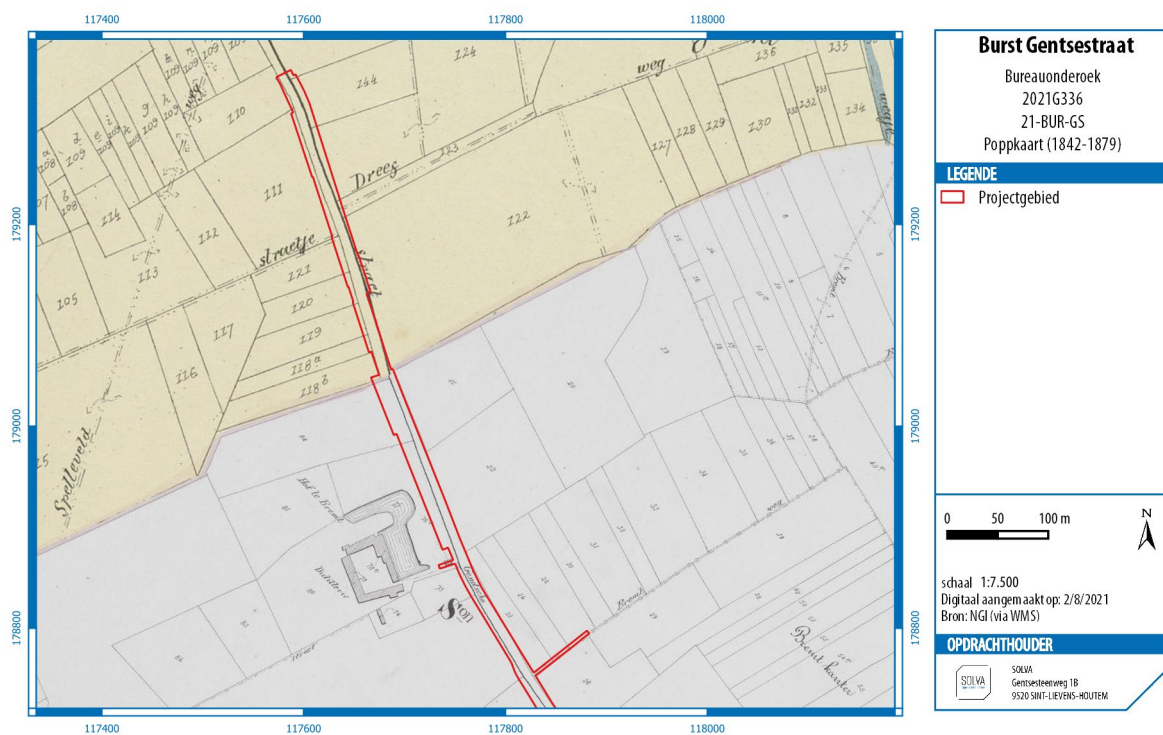
De kaart van Popp geeft zoals de Atlas der Buurtwegen een duidelijk beeld van de percelering in het midden van de 19de eeuw (Figuur 33). Het verloop van de wegen is onveranderd.

Ter hoogte van de huidige Brembosloop merken we de toponiemen “Drees” en “weg” op (Figuur 34). De hoeve blijft benoemd als “Hof te Bremt” en nu ook als “Distillerie”. De vijver is opnieuw aangeduid.

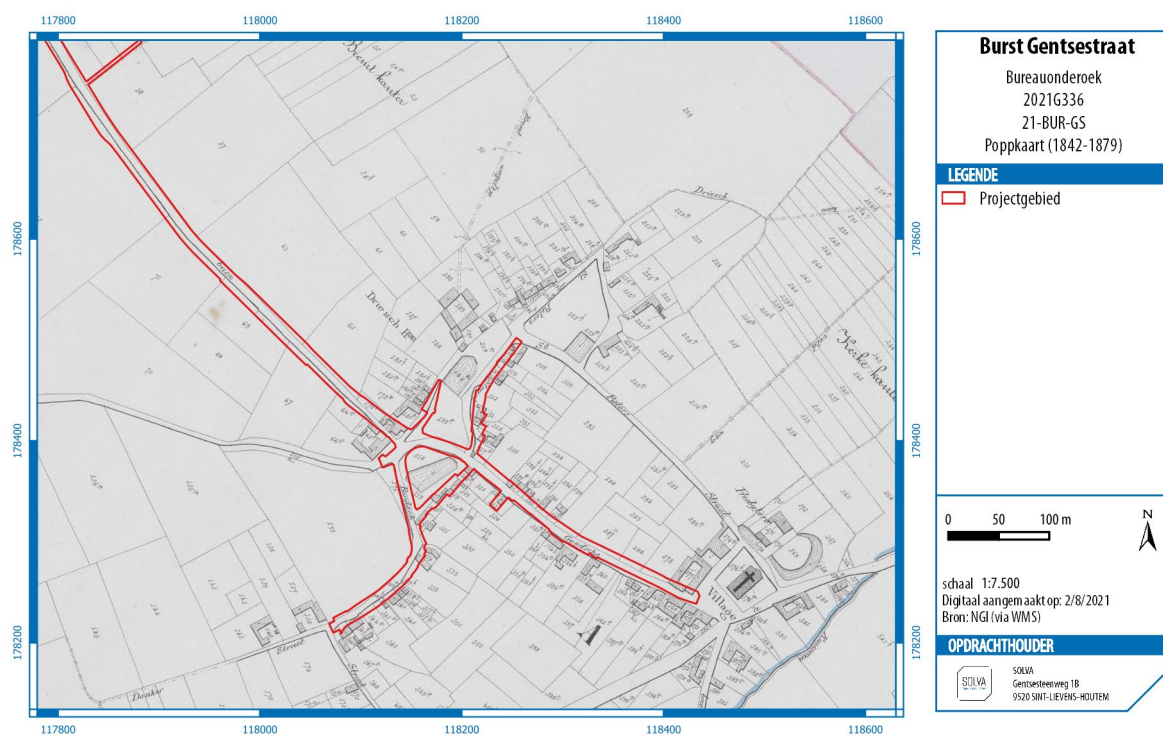
Ter hoogte van de Akkerstraat en de Sint-Pieterstraat zijn de twee vijvers opgetekend (Figuur 35). De bebouwing blijft zicht concentreren ter hoogte van de dorpskern van Burst en kent een lichte toename.

Figuur 33. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

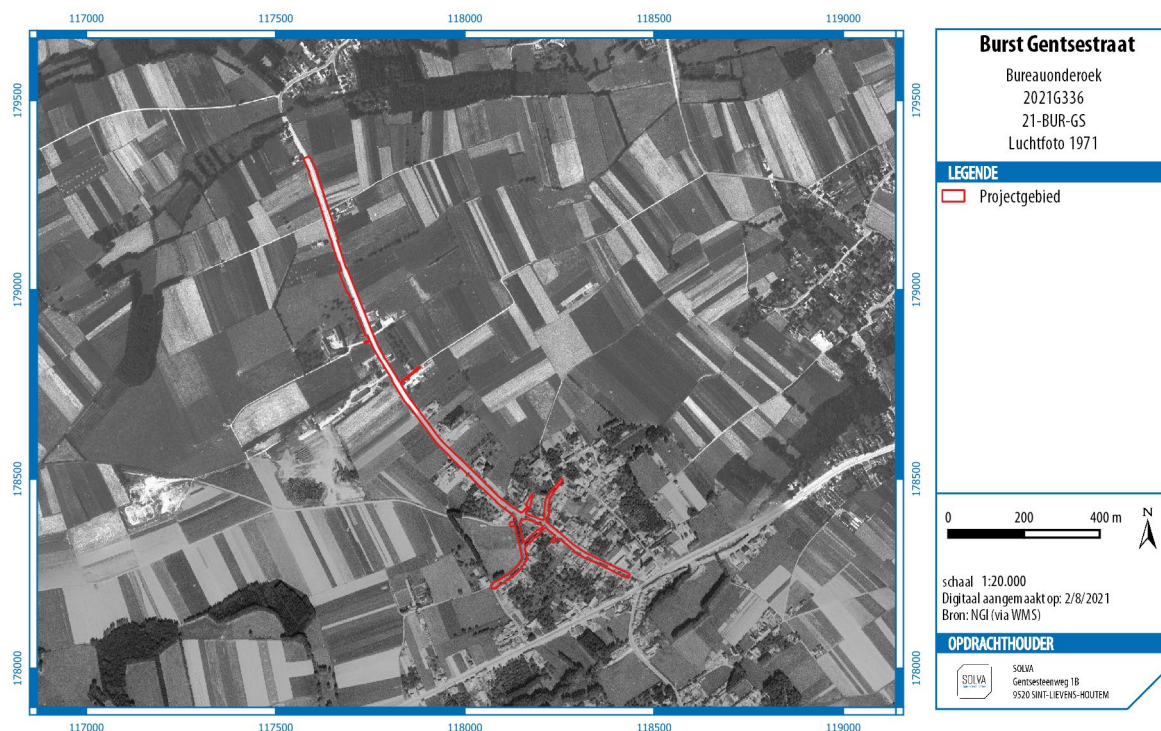
Figuur 34. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp (detail).

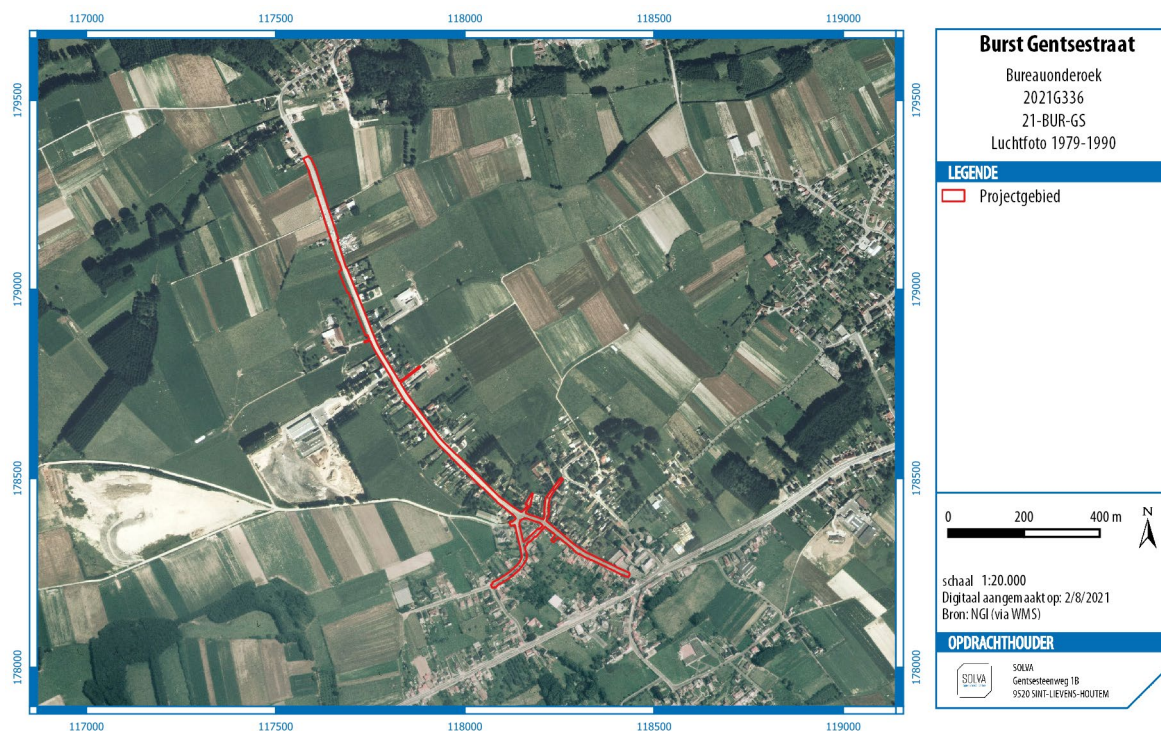
Figuur 35. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp (detail).

2.2.4.3.6 RECENTE LUCHTFOTO'S

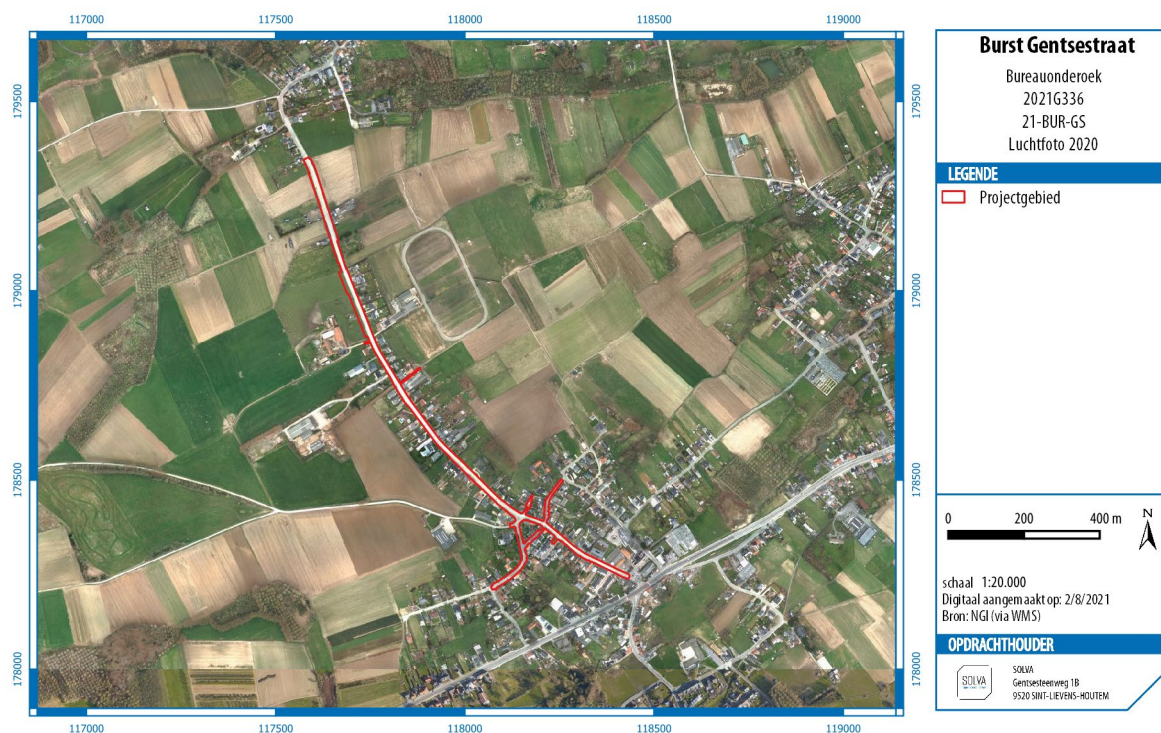
Uit de recente luchtfoto's blijkt dat de bewoning langs de Gentsestraat is toegenomen na 1971 (Figuur 36, Figuur 37 en Figuur 38). Beide dorpskernen breiden ook uit, in Burst voornamelijk langs de Akkerstraat.

Figuur 36. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 1971.

Figuur 37. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit de periode 1979-1990.

Figuur 38. Situering van het projectgebied op een orthofoto uit 2020.

2.2.5 HET ONDERZOCHE GEBIED EN ZIJN OMGEVING IN ZIJN ARCHEOLOGISCH KADER

Voor het **projectgebied** zijn geen archeologische vindplaatsen bekend.

In de **directe en ruimere omgeving** van het projectgebied toont de centrale archeologische inventaris (**CAI**) verschillende archeologische vondsten en sites. Het projectgebied grenst aan, maar bevindt zich buiten de historische dorpskern van Burst.

De parochiekerk Sint-Martinus¹⁰ in Burstdorp is een eenvoudige neogotische pseudo-basilicale kerk met een ommuurd tuintje en parking (CAI ID 156003). De oudste vermelding van de kerk dateert uit 1117. De huidige kerk is gebouwd in 1852-1855. De voorloper gaat vermoedelijk terug op een Romeinse kerk, die in de loop van de 17de en 18de eeuw grotendeels verbouwd (o.a. nieuwe toren en koor) is geweest.

Langsheen de Heerbaan, ten westen van het projectgebied, is een deel van een Romeinse site opgegraven (CAI ID 151610).¹¹ Tijdens twee opgravingen in een voormalige groeve van een steenbakkerij, kwamen vier Romeinse waterputten aan het licht, die oorspronkelijk tot 13 à 14 m diep reikten. Het gaat om vierkante houten waterputten en ze dateren uit de tweede helft van de 1ste eeuw tot de 2de helft van de 2de eeuw. Er wordt vermoed dat de Heerbaan teruggaat op een oude (Romeinse?) weg.

Ten noordwesten van het projectgebied bevinden zich funeraire gebouwen en structuren uit de metaaltijden, gekarteerd door middel van luchtfotografie (CAI ID 500073).¹² De archeologische sporen omvatten onder meer een *enclos*.

Tenslotte is ten noordoosten van het projectgebied, langsheen de Smoorbeek, een laatmiddeleeuwse site met walgracht opgetekend (CAI ID 500074).¹³

¹⁰ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/156003> (geraadpleegd op 10/09/2021), <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/8281> (geraadpleegd op 10/09/2021) en Bavay 1985.

¹¹ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/151610> (geraadpleegd op 10/09/2021).

¹² <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/500073> (geraadpleegd op 10/09/2021).

¹³ <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/500074> (geraadpleegd op 10/09/2021).

Uit de luchtfoto's blijkt dat de toename in bewoning langsheen de Gentsestraat, voornamelijk plaatsvond na 1971.

2.2.7 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

2.2.7.1 EEN GEMOTIVEERDE TEKSTUELE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE AANWEZIGHEID EN AARD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP HET ONDERZOCHE TERREIN

➤ *Aanwijzingen voor het archeologisch potentieel, landschapshistoriek en gebruiksevolutie*

Het projectgebied ligt ten noordwesten van de dorpskern van Burst. Een gedeelte van het projectgebied (een stuk van de Gentsestraat nabij Burst Dorp, de Sint-Pieterstraat ten oosten van de Gentsestraat en het kruispunt van de Gentsestraat met de Heerbaan en de Akkerstraat) kent overlap met het projectgebied van een **reeds ingediende archeologienota: 2016L27**. Deze archeologienota had betrekking op **wegenis- en rioleringswerken in de dorpskern van Burst en de omliggende straten**. Op basis van de bureaustudie is een onderscheid gemaakt tussen enerzijds het dorpscentrum, met groot wetenschappelijk kennispotentieel, en anderzijds de omliggende straten **met een lagere archeologische waardering**. Wat dit gedeelte van het projectgebied betreft, behelst de voorliggende archeologienota enkel een bevestiging van voorgaand advies tot **geen verder onderzoek**.

Landschappelijk gezien ligt het projectgebied op de oostelijke uitloper van een oost-west georiënteerde heuvelrug en tussen twee beekvalleien. De bodems binnen het projectgebied zijn bijgevolg, enerzijds hoger gelegen drogere leemgronden, en anderzijds lager gelegen nattere leemgronden. Ter hoogte van de dorpskern van Burst valt het projectgebied binnen een bebouwde zone. Een hoogteverschil binnen het projectgebied impliceert een kans op erosie op de hoger gelegen delen en colluvium op de lager gelegen delen. We veronderstellen dat de kans op de versterking van de natuurlijke bodemopbouw reëel is.

De **historische kaarten** tonen aan dat het projectgebied bestaat uit historische wegtracés, die minstens teruggaan tot de 18de eeuw. De Gentsestraat vormde steeds de verbinding tussen de twee historische dorpskernen, Burst en Zonnegem. De Heerbaan, de Akkerstraat en de Sint-Pieterstraat takken aan op de Gentsestraat en behielden hun oorspronkelijk postmiddeleeuws verloop. Als dusdanig ligt het projectgebied aan de rand van, maar grotendeels buiten de historische kern van Burst, dewelke minstens teruggaat tot de 12de eeuw. In het noorden zijn de omliggende percelen vooral gebruikt geweest als akker- en weiland, in het zuiden is bebouwing aanwezig ter hoogte van de Akkerstraat, de Sint-Pietersstraat en de Gentsestraat nabij de dorpskern van Burst. In de ruimere omgeving zijn sporen uit de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen zijn vastgesteld. Binnen het projectgebied zelf zijn echter geen archeologische sites of vondsten aangetroffen.

Heden bestaat het projectgebied volledig uit verharde wegen, met bijhorende nutsleidingen en riolering of open afwateringsgrachten.

We achten de kans dat significante archeologische resten aanwezig, en onverstoorbaar aanwezig zijn, eerder gering.

➤ *Wat is de impact van de geplande werken?*

De gemeentes Erpe-Mere en Sint-Lievens-Houtem wensen wegenis- en rioleringswerken uit te voeren in de Gentsestraat, vanaf de dorpskern van Burst tot voor de dorpskern van Zonnegem. Ter hoogte van Burst worden de straten Heerbaan, Akkerstraat en Sint-Pietersstraat, grenzend aan de Gentsestraat, ten dele meegenomen in de werken.

De geplande wegeniswerken zullen slechts een geringe impact hebben op de eventuele archeologische resten in de ondergrond. De nieuwe wegenis blijft immers binnen het gabarit van de reeds bestaande verharding. Enkel de werken die gepaard gaan met de nieuwe rioleringen en de herprofilering van de bestaande grachten, zullen eventuele archeologische resten verstoren.

- *Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?*

Op basis van de landschappelijke, de historische, de cartografisch en de archeologische gegevens kunnen we een inschatting maken van het potentieel ten aanzien van archeologisch erfgoed. Het wetenschappelijk kennispotentieel dat kan bereikt worden binnen de contouren van het projectgebied, wordt laag ingeschat, en dit om volgende redenen:

- Het projectgebied bevindt zich **buiten de eigenlijke de historische dorpskernen van Burst en Zonnegem**.
- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **wegen** binnen het projectgebied grotendeels teruggaan tot **minstens de 18de eeuw** (en wellicht vroeger). De omliggende percelen blijken vooral gebruikt te zijn als akker- en weiland. Matige bebouwing concentreert zich ten minste sinds de 18^e eeuw langs de Akkerstraat en de Sint-Pietersstraat, nabij de dorpskern van Burst.
- Er bevinden zich **geen gekende archeologische sites op het projectgebied**. In de ruimere omgeving zijn wel sporen van vroegere menselijke activiteit aangetroffen uit diverse periodes. Zo heeft luchtfotografie sporen uit de metaaltijden aan het licht gebracht, is een opgraving uitgevoerd op een Romeinse site en leverde een proefputtenonderzoek in het dorpscentrum van Burst begravingen op.
- Het projectgebied is reeds **volledig ingericht als rijweg**, een **gemengde riolering of afwaterende gracht**, evenals **andere nutsleidingen** zijn reeds aanwezig. We mogen veronderstellen dat de huidige nutsleidingen, de riolering en in mindere mate de wegenis, de **originele bodemopbouw** reeds (zwaar) hebben **aangetast**.
- Het projectgebied is gelegen langs de oostelijke uitloper van een oost-west georiënteerde heuvelrug. Het **hoogteverschil** tussen het centrale hoogst gelegen punt en de lager gelegen delen in het noordwesten en het zuidoosten, naar beide beekvalleien toe, impliceert de mogelijkheid op **erosie**.

- *Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?*

Gezien de lage archeologische verwachting, het lijnvormig tracé van de werken, het feit dat de werken grotendeels zullen plaatsvinden binnen de bestaande wegenis en gelet op de landschappelijke positie, is binnen het gabarit van de werken het **potentieel op kennisvermeerdering** dan ook **te gering** en een **verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken** lijkt dus, kosten-baten beschouwd, **niet verantwoordbaar**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

2.2.7.2 AFBAKENING VAN ZONES WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED AANWEZIG IS OF VERWACHT WORDT

Niet van toepassing

2.2.7.3 AFBAKENING VAN ZONES WAAR ARCHEOLOGISCH ERFGOED VASTGESTELD IS OF VERWACHT WORDT

Niet van toepassing

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERATUUR

SEVENANT M., MENSCHAERT J., COUVREUR M., RONSE A., ANTROP M., GEYPENS M., HERMY M. EN DE BLUST G. (2002) *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten*. Onuitgegeven rapport.

3.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op //

<https://www.dov.vlaanderen.be>

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://geo.onroerendergoed.be>

<https://maps.google.be>

<http://www.cartesius.be>

<http://cai.onroerendergoed.be/>